

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

115 inci Birleşim
3 . 7 . 1997 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	190
II. - GELEN KÂĞITLAR	190
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	192
A) TEZKERELER VE ÖNERGELER	192
1. - Millî Savunma Bakanlığı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlarda Döner Sermaye Teşkili ve İşletilmesine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının (1/429) (S. Sayısı : 137) incelenmek üzere geri gönderilmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/912)	192
IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	192
1. - Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemlî, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232)	192:193
2. - Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 29 Arkadaşının,	

- Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/730, 2/411, 2/450, 2/622) (S. Sayısı : 318) 193:205
3. – Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Aynı Mahiyetteki Kanun Tasarısı ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 31 Arkadaşının ve Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının; Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/568, 1/564, 2/407, 2/449) (S. Sayısı : 326) 205:213
4. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ücretsiz Sağlık Hizmetlerine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/313) (S. Sayısı : 142) 213
5. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 160) 213
6. – Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/335) (S. Sayısı : 202) 213:214
7. – Türkiye Cumhuriyeti ve Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/369) (S. Sayısı : 204) 214
8. – Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/366) (S. Sayısı : 205) 214
9. – Türkiye Cumhuriyeti ve Türkmenistan Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/322) (S. Sayısı : 222) 214
10. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Ek Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/598) (S. Sayısı : 337) 214
- V. – SORULAR VE CEVAPLAR** 215
- A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI** 215
1. – İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın, trafik kazalarına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Meral Akşener'in yazılı cevabı (7/2844) 215:216
2. – İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur'un, Danıştay kararına rağmen faaliyetlerini sürdüren bir madencilik şirketine ilişkin sorusu ve Çevre Bakanı M. Ziyattin Tokar'ın yazılı cevabı (7/2863) 216:217

3. – İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, Çanakkale Saros Körfezinde bulunan batık bir gemiye izinsiz dalış yapıldığı iddialarına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Meral Akşener'in yazılı cevabı (7/2868)

217:218

4. – Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, Aczimendilerin Ankara'daki gösterileri sırasında polislin tutumuna ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Meral Akşener'in yazılı cevabı (7/2887)

218:219

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Gaziantep Milletvekili Mustafa Taşar'ın (6/561), (6/562), (6/563), (6/564), (6/565) ve (6/566), esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi okundu; sözlü soruların geri verildiği bildirildi.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının :

1 inci sırasında bulunan 23,

2 nci sırasında bulunan 132,

3 üncü sırasında bulunan 164,

4 üncü sırasında bulunan 168,

Sıra sayılı kanun tasarılarının görüşmeleri, İçtüzüğün 78 inci maddesine göre, Hükümetçe talep edilmediğinden, ertelendi;

5 inci sırasında bulunan 232 sıra sayılı kanun teklifinin görüşmeleri, komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından, ertelendi;

6 ncı sırasında bulunan, Yüksek Öğretim Kanununun 59 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifinin (2/567, 1/566, 2/404, 2/455, 2/461) (S. Sayısı : 299) yapılan görüşmelerden sonra kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı;

Kanun tasarı ve tekliflerini görüşmek için, 3 Temmuz 1997 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 18.10'da son verildi.

Hasan Korkmazcan

Başkanvekili

Ünal Yaşar
Gaziantep
Kâtip Üye

Fatih Atay
Aydın
Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR

3 . 7 . 1997 PERŞEMBE

No. : 161

Yazılı Soru Önergeleri

1. - Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Bakanlar arasında tarikat mensubu olup olmadığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3094) (Başkanlığa geliş tarihi : 1.7.1997)

2. - Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, İstanbul'da bazı hazine arsalarının Zaman Gazetesine kiralandığı iddiasına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/3095) (Başkanlığa geliş tarihi : 1.7.1997)

3. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, BOTAŞ tarafından kurulduğu iddia edilen iki firmaya ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/3096) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

4. - Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ - Çerkezköy'deki elektrik enerjisi kapasitesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/3097) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

5. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ - Marmara Ereğlisi Devlet Hastanesi inşaatına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/3098) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

6. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ İlindeki gölet, baraj ve sulama tesislerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3099) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

7. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ'daki hayvancılığın desteklenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3100) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

8. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ'da kafes balıkçılığı yapılması için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3101) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

9. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ'daki kümes hayvancılığının geliştirilmesi için bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3102) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

10. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ - Çorlu - Karıştıran'da organize sanayi bölgesi kurulup kurulmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/3103) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

11. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ - Çerkezköy'deki bazı sanayi kuruluşlarının elektrik enerjisi sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/3104) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

12. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ - Marmara Ereğlisi kapalı spor salonu inşaatına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/3105) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

13. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ İlinde plastik seracılığın geliştirilmesi için bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3106) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

14. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, ziraat kredi faizlerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3107) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

15. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ - Malkara süt fabrikası projesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3108) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

16. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ - Malkara - Şarköy karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/3109) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

17. – Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın, Tekirdağ - Çorlu'da gümrük müdürlüğü kurulup kurulmayacağına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/3110) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

18. – İzmir Milletvekili Sabri Ergül'ün, eski Başbakanlar tarafından silah hediye edilen kişilere ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3111) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

19. – İzmir Milletvekili Sabri Ergül'ün, gazeteci Metin Göktepe'nin öldürülmesi olayında isimleri geçen polislere ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3112) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

20. – İzmir Milletvekili Sabri Ergül'ün, belediyelere yapılan yardımlara ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/3113) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

21. – Antalya Milletvekili Yusuf Öztop'un, belediyelere yapılan yardımlara ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/3114) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.7.1997)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati :15.00

3 Temmuz 1997 Perşembe

BAŞKAN : Başkanvekili Hasan KORKMAZCAN**KÂTİP ÜYELER : Fatih ATAY (Aydın), Mustafa BAŞ (İstanbul)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 115 inci Birleşimini açıyorum.

Görüşmelere geçmeden önce, komşu il Kırıkkale'de meydana gelen patlama olayı dolayısıyla yaralanan vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum -hayatını kaybeden olup olmadığını şu ana kadar bilmiyoruz- hayatını kaybeden varsa yakınlarına başsağlığı diliyorum; milletimize geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum.

Gündemin "Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları" kısmında, Başbakanlığın, İçtüzüğün 75 inci maddesine göre verilmiş bir tezkeresi vardır; okutup, oylarınıza sunacağım.

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) TEZKERELER VE ÖNERGELER**

1. – *Millî Savunma Bakanlığı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlarda Döner Sermaye Teşkili ve İşletilmesine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının (1/429) (S. Sayısı : 137) incelenmek üzere geri gönderilmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/912)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: a) 7.8.1995 tarihli ve B. 02. 0. KKG/101-847/3801 sayılı yazımız.

b) 3.5.1996 tarihli ve B.02.0.KKG/196-342/1847 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazımızla Başkanlığınıza sunulan, yasama döneminin sona ermesi üzerine hükümsüz kalması sebebiyle ilgi (b) yazımızla yenilenen ve halen Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul Gündeminin 55 inci sırasında bulunan 1/429 esas sayılı "Millî Savunma Bakanlığı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlarda Döner Sermaye Teşkili ve İşletilmesine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" nın, yeniden incelenmek üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 75 inci maddesi gereğince geri gönderilmesini arz ederim.

Mesut Yılmaz

Başbakan

BAŞKAN – Tezkeredeki öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir ve gündemdeki tasarı geri verilmiştir.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

23, 132, 164 ve 168 sıra sayılı kanun tasarılarını, Hükümetin, İçtüzüğün 78 inci maddesine göre talebi bulunmadığından, görüşmüyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – *Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232)*

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemlı, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu raporunun müzakerelerine başlayacağız.

Komisyon?.. Katılmıyor.

Hükümet?.. Yok.

2. – *Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 29 Arkadaşının, Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/730, 2/411, 2/450, 2/622) (S. Sayısı : 318) (1)*

BAŞKAN – Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 29 Arkadaşının, Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu raporunun müzakerelerine başlıyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerlerini almışlardır.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Teklifin tümü üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Emin Kul, Hatay Milletvekili Sayın Atılâ Sav söz istemişlerdir.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, Anavatan Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Uğur Aksöz konuşacaklar efendim.

BAŞKAN – Anavatan Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Uğur Aksöz...

Diğer grup sözcülerinin de bir yazıyla Başkanlığa bildirilmesini rica ediyorum.

NIHAT MATKAP (Hatay) – Sayın Başkan, Grubumuz adına da Amasya Milletvekili Sayın Haydar Oymak konuşacaklar efendim.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Amasya Milletvekili Sayın Haydar Oymak...

İlk sözü, Anavatan Partisi Grubu adına, Adana Milletvekili Sayın Uğur Aksöz'e veriyorum.

Buyurun Sayın Aksöz. (Alkışlar)

Sayın Aksöz, konuşma süreniz 20 dakikadır. Bu 20 dakikalık süreyi kullanma zorunluluğu yoktur; bildiğiniz gibi, bütün grupların üzerinde anlaşıldığı bir kanun teklifi üzerinde çalışma yapıyoruz. Mümkün olduğu kadar kısa sürede tamamlamaya çalışın.

Buyurun Sayın Aksöz.

ANAP GRUBU ADINA UĞUR AKSÖZ (Adana) – Evet efendim, konuyu çok kısa olarak özetleyeceğim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 318 sıra sayılı Dernekler Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi üzerinde, Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, demokrasinin teminatlarından birisi de, bilindiği üzere, sivil toplum örgütleridir. Dernekler, ne kadar rahat ve kolay bir biçimde kurulabilirse, ne kadar güven içinde ça-

(1) 318 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

lışabilirse ve kapatılmaları da yargı denetimine tabi olursa, o ülkede, katılımcılık, o oranda sağlıklı bir biçimde artar ve çökseslilik sağlanır.

Anayasamızda, dernekler konusunda oldukça sıkı bir rejim öngörölmüş ve bu durum, Türkiye'de, derneklerin çok sağlıklı çalışmaması sonucunu doğurmuş idi; zamanla, bu sağlıksızlık, çekişme ve hatta bazen çatışma biçimine dönüşüyordu. Derneklere, çağın gerektirdiği özgür ortamı ve yargı güvencesini sağlamanın gerektiğini gören Yüce Parlamentomuz, bundan tam iki yıl önce, 23 Temmuz 1995'te, bilindiği gibi, anayasa değişikliğini yapmıştır. Bu önemli değişiklikle dernekler konusunda âdetâ bir reform yapılmıştır.

İşte bugün, önümüzdeki bu yasa değişikliği, o anayasa değişikliğinin Dernekler Yasası üzerinde yapılması gereken zorunlu bir uyarlamasıdır, bir yansımısından ibarettir. Partilerarası Uyum Komisyonu, diğer konularda olduğu gibi, bu konuda da haftalar süren çok titiz bir çalışma yapmış ve bugün huzurunuzda gelen teklif son şeklini almıştır.

Değerli milletvekilleri, anayasa değişikliği ve buna paralel olarak önümüzde bulunan bu yasa teklifi şu yenilikleri getirmektedir: Derneklere siyasî faaliyet yapabilme serbestisi tanınmaktadır. Esasen, Türkiye'de, siyasî faaliyette bulunmayan dernek pek azdır; yasadâ buna ilişkin bir hüküm olmayınca, bu husus, önemli ihtilaflara ve hatta çekişmelere sebebiyet veriyordu; şimdi, bu durum, açıklığa ve hukukîliğe kavuşmaktadır.

Bu düzenlemeyle, dernekler, artık, siyasî faaliyette bulunabileceklerdir; derneklerin amaçları siyasî olabilecektir. Bunun tek şartı, derneğin, bu amacını tüzüğünde açık seçik yazmasıdır. Bu amaç tüzükte açıkça yazıldığı müddetçe, dernek de açıkça siyasî faaliyet yapabilecektir.

Daha önce, bir dernek, siyasî amaçla, bir başka derneği veya bir siyasî partiyi açıkça destekleyememekteydi, başka derneklerle işbirliği yapamamaktaydı. Getirilen bu değişiklikle, artık, dernekler, bir siyasî partiyi destekleyebilirler; bir siyasî partiyi desteklemek amacıyla, diğer derneklerle işbirliği de yapabilirler. Hatta, bir dernek, bir başka dernekten, alanı, vereni ve miktarı açıkça belirtilmiş olmak kaydıyla, maddî yardım dahi alabilir. Dernekler, birbirlerine karşılıklı yardımdâ bulunabilirler. Daha da önemlisi, yine böyle açıkça belirtilmek kaydıyla, dernekler, bir siyasî partiden maddî yardım dahi alabilirler. Yalnız, bu karşılıklı maddî yardımın tek şartı vardır; o da, derneğin tüzüğünde bu hususun açıkça yazılı olmasıdır; yani, dernek tüzüğünde, o derneğin başka derneklere maddî yardım yapabileceği, başka derneklerden maddî yardım alabileceği ve hatta siyasî partilerden maddî yardım alabileceği veya yapabileceği yazılıysa, bu işlemleri rahatça yapabilecektir.

Değerli milletvekilleri, önceki yasal düzenlemede, kuruluş amaç ve şartlarını kaybeden yahut kanunun öngördüğü yükümlölükleri yerine getirmeyen dernekler, kendiliğinden dağılmış sayılıyordu. Bu kendiliğinden dağılma olayı, şahsa göre, yoruma göre değişiyor ve bu da sıkıntı yaratıyordu. Bazen, dernek yöneticileri, dağılmanın olmadığını söylüyorlardı; bazen de, idarî makamlar, dağılmanın gerçekleştiğini ifade ediyorlardı. Bu da, örgütler arasında önemli ihtilaflara sebebiyet veriyordu. Şimdi getirilen düzenlemeyle, bu hususa da açıklık kazandırılmıştır. Kendiliğinden dağılma hali, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin veya oradaki cumhuriyet savcısının istemi üzerine, sulh hukuk mahkemesince tespit edilecektir. Böylece, tarafların en kutsal hakkı olan savunma hakkı tanınmış, ayrıca, idarî makamlar değil, bağımsız yargı tespit kararı vermiş olacaktır. Bunun da ötesinde, derneğin dağılıp dağılmadığı, artık, tartışma konusu olmaktan çıkmış, bu husus, mahkeme kararıyla tespit edilmiş ve belgelenmiş olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, getirilen bir başka yenilik de, gecikmesinde sakınca bulunan ve yasadâ yazılı olan ahvalde, mülki amir, bir derneği kapatabilecektir; ama, derhal ve en geç 24 saat içinde, bu mülki amir, kararını, mahallî asliye hukuk mahkemesinin onayına sunacaktır. Böylece, derneklere bir güvence daha getirilmiş olmaktadır. Mülki amirin bu kararı, mutlaka, gerekçeli olacaktır. Mahkeme, 48 saat içinde kararını vermek zorundadır; yani, mahkeme, bu idarî kararı ya onay-

layacak ya da kaldıracaktır. Bu arada, demek de, elbette, savunmasını yapabilecektir. Eğer, mülki amir, bu kararı mahkemenin onayına hiç sunmazsa yahut da sunar da, mahkeme 48 saat içinde karar vermez, olay gecikirse, yine, faaliyetten alıkoyma kararı kendiliğinden kalkmış olacaktır ki, bu da dernekler için ayrı bir güvence getirmektedir.

Görüldüğü gibi, derneklere, bu düzenlemelerle hem özgürlük verilmekte hem güvence getirilmektedir ve hemen her aşamada, hemen her işlemde yargı denetimi getirilerek, çağdaş düzenleme yapılmış olmaktadır.

Değerli arkadaşlar, yapılan düzenlemeler ve yenilikler bunlardır. Diğer birtakım düzenlemeler daha vardır; ama, onlar, teknik düzenlemeler olup, bazı kelime veya cümle değişikliklerinden ibarettir. Bu yasa teklifiyle, Anayasaya uyum yasaları tamamlanmış olmaktadır. Bundan sonraki aşama, Siyasî Partiler Yasası ve Seçim Yasalarında yapılacak düzenlemeler olacaktır ve Partilerarası Uyum Komisyonu, bunun üzerinde çalışmalarına devam etmektedir.

Ülkemizin çok ihtiyacı olan çağdaş tüm yasalar, umuyoruz ki, hep böyle geniş bir mutabakatla çıkacak, hem özgürlükleri doya doya yaşayacağız hem de yapılan her işlemde, yargı güvencesini bularak, hukuk devletinde ve demokrasi içinde yaşamamızın huzurunu hep birlikte duyacağız.

Anavatan Partisi Grubu olarak, bu tekliflerin hazırlanmasında emeği geçen tüm üyelere ve oylarıyla bu teklifi yaşama geçirecek olan siz değerli Genel Kurul üyelerine teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Anavatan Partisi Grubu adına konuşan Adana Milletvekili Sayın Uğur Aksöz'e teşekkür ediyor. Bugün başladığı Partilerarası Komisyondaki görevinde de kendisine başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Amasya Milletvekili Haydar Oymak'ı kürsüye davet ediyorum.

Buyurun Sayın Oymak. (CHP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

CHP GRUBU ADINA HAYDAR OYMAK (Amasya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyasî parti gruplarını temsilen 10 milletvekili tarafından verilen ve 1995 yılında Anayasada yapılan değişiklikler uyarınca 2908 sayılı Dernekler Kanununda değişiklik yapılmasını öngören kanun teklifi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Konuşmama başlamadan önce, Yüce Meclisi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 1982 Anayasasının 33 üncü maddesinde, 1995 yılında 4121 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, derneklerin siyasi amaç izlememesi, siyasi faaliyette bulunmaması, siyasi partileri desteklememesi gibi birtakım yasaklar kaldırılmıştır; ayrıca, faaliyetten alıkonulma ve kapatma rejimi de değiştirilmiş, faaliyetten alıkonulma kararının daha kısa sürede ve yargının onayına sunulması zorunluluğu getirilmiştir; dernek kurma özgürlüğü yönünden de daha geniş bir açılım öngörülmüştür.

Oysa, görüşülmekte olan teklif, Anayasada yapılan değişiklikler sırasında öngörülen bu açılıma yeteri derecede cevap verememektedir; hem dernek kurma özgürlüğü hem de faaliyetten alıkonulma açısından, anayasa değişikliğindeki geniş ufukluluğu ve hoşgörüyü, bu teklifte, maalesef, tam göremiyoruz. Tersine, teklif, Anayasanın 33 üncü maddesinde öngörülmemen yasaklamalar ve sınırlamalar içermektedir.

Hepimizin bildiği gibi, gerçekten de, Anayasanın 33 üncü maddesinin yedinci fıkrası, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensupları ile kamu hizmeti görevlilerinin dernek kurma-haklarına sınırlamalar getirilebileceğini, yasaklamalar konulabileceğini öngörürken, yapılan değişiklikle "Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde devlet me-

murlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir" şeklinde düzenlenmiştir. Dolayısıyla, Anayasa hükmüne göre, dernek kurma özgürlüğü, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensupları da dahil olmak üzere, kamu görevlileri için yasaklanmayacaktır. Ayrıca, yalnızca Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarının dernek kurma özgürlüğü sınırlandırılacaktır. Devlet memurlarının bu özgürlüklerini kullanmalarına ise, ancak, görevlerinin gerektirdiği ölçüde sınırlamalar getirilebilecektir.

Teklifin 1 inci maddesi şöyle düzenlenmiş: "Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen memur statüsündeki kamu hizmeti görevlileri."

Görülüyor ki, bu düzenleme ile Anayasada yapılan değişiklik, Dernekler Kanununa yansıtılmamaktadır; tam tersine, Silahlı Kuvvetler ile kolluk kuvvetleri mensuplarına ve memur statüsündeki kamu hizmeti görevlilerine dernek kurma yasağı getirilmektedir. Ayrıca, dernek kurma özgürlüğünün sınırlandırılması memurlar için getirilmişken, bu kapsam genişletilerek, memur tanımı dışında kalan kamu hizmeti görevlileri de yasak kapsamına alınmıştır. Buradan açıkça görülmektedir ki, düzenleme, Anayasanın öngörmediği yasaklamalar ve sınırlamalar içermektedir.

Teklifin 3 üncü maddesiyle, Dernekler Kanununun 54 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, derneğin merkezinin veya şubesinin bulunduğu ilin valiliğince, Anayasada yapılan değişiklik uyarınca, hangi hallerde faaliyetten alıkonulacağı düzenlenmektedir. Anayasanın 33 üncü maddesinin değişiklikten sonraki dördüncü fıkrasında, kanunla görevlendirilecek merciin, millî güvenliğinin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin, yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, derneği faaliyetten men edebileceği esası getirilmiştir. Oysa, teklifin 3 üncü maddesiyle Dernekler Kanununun 54 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, yukarıdan belirtilen faaliyetten men nedenleri genişletilerek, Anayasada öngörülme, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, genel ahlak, gecikmesinde sakınca bulunan haller gibi faaliyetten men edilmeye esas olan nedenler de eklenmiştir. Bu düzenleme, yasakların ve sınırlamaların olabildiğince kaldırılmasını amaçlayan ve bu doğrultuda Anayasayı değiştiren irade ve arzuya ters düşmektedir.

Bu tespitler de bize gösteriyor ki, 1995 yılında Anayasayı değiştiren 19 uncu Dönem Parlamento'sunun anlayışı, aradan geçen bir seçime ve bunca zamana rağmen, örgütlü ve özgürlükçü bir toplum yaratma yönünden, 20 nci Döneme göre, maalesef, daha ileri bir noktada imiş. Bundan, Cumhuriyet Halk Partisi olarak üzüntü duyduğumuzu belirtmek istiyorum.

Bu eksikliklerine rağmen, yapılan bu değişikliğin, topluma hayırlı olmasını diliyorum, şahsım ve Grubum adına, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ediyorum. (CHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan Amasya Milletvekili Sayın Haydar Oymak'a teşekkür ediyorum.

Şimdi, gruplar adına üçüncü olarak, Demokratik Sol Parti Grubundan Sinop Milletvekili Sayın Metin Bostancıoğlu konuşacaklar.

Buyurun Sayın Bostancıoğlu. (DSP ve CHP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

DSP GRUBU ADINA METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Demokratik Sol Parti Grubu adına, 2908 sayılı Dernekler Kanununda değişiklik yapılmasıyla ilgili kanun teklifleri üzerinde görüşlerimizi bildirmek üzere huzurunuzdayım; hepinizi saygıyla selamlarım.

1995 yılında, 4121 sayılı Kanunla, Anayasada yapılan değişikliklerden biri de, 33 üncü maddenin değiştirilerek, dernek kurma hürriyetinin sınırlarının genişletilmesidir. Anayasanın söz konusu değişikliğinin Dernekler Kanunu açısından hayata geçirilmesi, uygulama kabiliyeti kazanması gerekmektedir. İşte, bugün, bu gerekliliği yerine getirmek için çalışıyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; dernekler, kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış, belirli bir ortak gayeyi gerçekleştirmek üzere, insanların bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirdikleri kuruluşlardır. Dernekler, çoğulcu demokrasilerde, siyasî partiler yanında, toplumdaki çeşitli görüş, düşünce ve idealleri gerçekleştirmek üzere sivil toplum örgütleridir.

İnsanlar, ortak bir gayeyi gerçekleştirmek için bir araya gelip bilgi ve çalışmalarını birleştiriyorlarsa, bu birlikteliğin, bu çalışmaların yapıldığı derneklerin kurma hakkı önündeki yasak ve kısıtlamaların kaldırılması gerekir.

1982 Anayasasının 33 üncü maddesinde 1995 yılında yapılan değişikliklerden önce, derneklerin siyasal amaç izleyememesi, siyasal faaliyette bulunamaması, siyasî partileri desteklemek amacıyla başka dernekler, siyasî partiler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla işbirliği yapamayacakları şeklinde yasaklar mevcuttu. Şimdi, Anayasadaki bu değişiklikle, bu yasakları kaldırma çalışması yapıyoruz.

Aynı şekilde "kuruluş amaç ve şartlarını kaybeden yahut kanunun öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen dernekler, kendiliğinden dağılmış sayılır" ifadesini taşıyan fıkra da kaldırılmıştır.

Bir başka değişiklikle, faaliyetten alıkonulma rejimi değiştirilmiş "derneklerin, kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılabilmesi ve faaliyetten alıkonulabilmesi" düzenlemesiyle, faaliyetten men kararını içeren idarî kararın -buradaki idarî karar, tedbir anlamındaki idarî karardır; aslında, kapatma kararını hâkim verecektir- daha kısa sürede hâkim onayına sunulması işlemi getirilmiştir.

Bunun yanı sıra, dernek kurma özgürlüğü açısından "Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir" hükmü getirilmiştir.

Yasanın kısıtlayıcı en önemli hükümlerinden birisiyle, Anayasadaki düzenlemeye göre, en dar şekilde kısıtlamaları ortadan kaldıracak şekilde bir düzenleme getirilmiştir. Bu düzenlemelerle, dernekler bakımından güvence yaratan, dernek kurma özgürlüğünün anlamına uygun, yeni bir rejimle karşı karşıyayız. Bu yasa teklifinde getirilen budur.

Sayın milletvekilleri, toplumumuzun en çok ihtiyacı olan konulardan biri, yargı bağımsızlığıdır. Yargı bağımsızlığı, bağımsız hâkimlerle gerçekleştirilebilir. Bu anayasa değişikliğine kadar, hâkimlerimiz, dernek kuramıyor, derneklere üye olamıyorlardı. Oysaki, uluslararası platformda, hâkimlerimizin, dernek kurmak suretiyle, bu dernekler kanalıyla görüşlerini bildirmelerine engel teşkil eden hususlar vardı. İşte, bundan sonra, hâkimlerimiz de dernek kurabilecekler, hâkimlerimiz de hukuk sistemimiz hakkında görüşlerini bildirebilecekler, hukukumuzun gelişmesi için uluslararası platformlarda fikir alışverişinde bulunabileceklerdir. Bana göre, bu kanun teklifiyle getirilen en önemli değişiklik budur.

Bu değişikliklerin ülkemize faydalı olmasını, yararlar getirmesini, güzellikler getirmesini diliyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP, ANAP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Demokratik Sol Parti Grubu adına konuşan Sinop Milletvekili Metin Bostancıoğlu'na teşekkür ediyorum.

Refah Partisi Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Hanifi Demirkol'u davet ediyorum.

Buyurun Sayın Demirkol. (RP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

RP GRUBU ADINA HANİFİ DEMİRKOL (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; derneklerle ilgili düzenlemeyi ihtiva eden Anayasasının 33 üncü maddesinde 1995 yılında 4121 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeye paralel olarak, 2908 sayılı Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında Refah Partisi adına söz almış bulunuyorum; hepinizi, Grubum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, 1995 yılında, 33 üncü madde de dahil olmak üzere, Anayasamızın bazı maddelerinde değişiklik yapılması, görüşülerek kabul edilmiştir. Bu değişiklikte, 33 üncü maddenin dört ve beşinci fıkraları kaldırılmış, altı, yedi ve sekizinci fıkralarında da yeniden düzenleme yapılmıştır.

Değerli milletvekilleri, demokratik yönetimin temelini, halkın temsili, halkın yönetime katılımı ve denetimi oluşturmaktadır. Halkın yönetime katılımını ve denetimini sağlamanın iki önemli şartı vardır: Birincisi, hak ve özgürlüklerin en geniş şekliyle tanınması; ikincisi ise, önemli bir hak olan teşkilatlanma ve örgütlenme hakkına mümkün olduğunca sınırlama getirilmemesidir. Halk, katılımının ve denetiminin temelini oluşturan demokratik tepkisini, örgütlenmek suretiyle gösterir. Örgütlenme de, dernekler, vakıflar ve meslekî kuruluşlarla olur. Temel haklar ve hürriyetlerle ilgili düzenleme yapılırken, tabii ki, hakların özü ile kamu düzeninin sağlanması arasındaki dengeyi iyi kurmak gerekir. Anayasamızın 33 üncü maddesi, yapılan değişikliklerle, örgütlenme hakkının kullanılmasına lehine yeniden düzenlenmiştir. Bu olumlu düzenlemenin uygulamaya girmesi için, buna paralel olarak, ilgili kanunda değişiklik yapılması gerektiği malumlarımızdır; çünkü, uygulamayı düzenleyen kanundur. Geç de olsa, bu kanun teklifiyle gerekli değişikliğin bugün yapılmasını olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyor ve Grup olarak geneline katıldığımızı arz ediyorum.

Bu kanun teklifiyle, 2908 sayılı Dernekler Kanununun sekiz maddesinde değişiklik yapılmıştır. Yeni düzenlemeyle yapılan değişikliği özetlersek; derneklerle ilgili bazı yasakların kaldırılması; bir. Derneklerin kapatılmasının veya faaliyetten alıkonulmasının hâkim kararına bağlanması; iki. İdarî mercilerce faaliyetten men edilen derneklerle ilgili idarî kararın kısa sürede hâkim onayıyla sunulması ve karara bağlanmasıdır; üç.

Daha önce de arz ettiğim gibi, bu olumlu değişiklikleri memnuniyetle karşılıyor ve katılıyorum. Bununla birlikte, bir iki konudaki düşüncelerimi de ifade etmek istiyorum:

Birincisi; Dernekler Kanununun 4 üncü maddesi, dernek kurma hakkını düzenlemekte ve bazı kamu görevlilerine de dernek kurma yasağı getirmektedir. Değişiklikten önceki durumda, kamu görevi yapan yedi grup hakkında Dernekler Kanununda yasak getirilmiştir. Bugün yapılan değişiklikte, kamu görevi yapan bu yedi grup üçe indirilmiştir. Bu olumlu bir gelişmedir. Yalnız, biraz önce konuşan arkadaşlarımın da ifade ettiği gibi, bu olumlu gelişme, Anayasaya, Anayasanın ruhuna ve lafzına aykırıdır; çünkü, Anayasamızın 33 üncü maddesinin konuyla ilgili fıkrasında aynen şöyle denilmektedir: "Birinci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde devlet memurlarına kanunla sınırlama getirilmesine engel değildir." Anayasadaki ifade, sınırlama getirileceği şeklindedir, yasak getirileceği şeklinde değildir. Nasıl bir sınırlama getirilebilirdi; bazı kamu görevlileri için, yalnız meslekî konularda dernek kurma hakkı tanınabilir ve bakanlık iznine tabi tutulabilirdi. Bu şekilde yasak getirilmesi -tekrar ediyorum- Anayasanın ruhuna da lafzına da aykırıdır.

İkinci olarak şunu arz etmek istiyorum: Biraz önce ifade ettiğim gibi, Dernekler Kanununun 4 üncü maddesi, dernek kurma hakkını, 16 ncı maddesi de derneklere üye olma hakkını düzenlemekte ve 16 ncı maddeyle de 4 üncü madde arasında bağlantı kurulmakta, 4 üncü maddeye atıf yapılmaktadır. Buna rağmen, 4 üncü maddede gerekli değişiklik yapıldığı halde 16 ncı maddede hiçbir değişiklik yapılmamıştır.

Biraz önce arkadaşlarımın da ifade ettiği gibi, 4 üncü maddede yargı mensuplarına dernek kurma hakkı tanındığı halde 16 ncı maddenin birinci bendinde, yargı mensuplarının, teker teker sayılarak, derneğe üye olmak için kimden izin alacakları anlatılmaktadır.

Bir taraftan yargı mensuplarına dernek kurma hakkı veriyoruz, diğer taraftan derneğe üye olması için belirli mercilerden izin alma mecburiyeti getiriyoruz ki, bu bir çelişkidir. Bu bakımdan, Dernekler Kanununun 16 ncı maddesinde de 4 üncü maddeye paralel olarak değişiklik yapılması gerektiği kanaatimi arz etmek istiyorum.

Üçüncüsü; Anayasamızın 33 üncü maddesinin değişik dördüncü fıkrasıyla bazı hallerde kanunla belirlenecek mercie derneği faaliyetten men etme yetkisi verileceği belirtilmiş ve buna istinaden de, değişiklik teklifinin 3 üncü maddesi ile Dernekler Kanununun 54 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, bu yetki -aynen teklifte geçtiği şekliyle okuyorum- il valiliğine verilmiştir; "il valiliğine" ifadesi kullanılmaktadır. İl valiliği, yardımcılarıyla, bağlı daireleriyle bir kurumu ifade eder; burada kastedilen ilin valisidir. Bu bakımdan, daha önce diğer meslek kuruluşlarıyla ilgili kanun görüşülürken, doğrudan doğruya valiye yetki verilmişti. Burada da, il valiliğine değil, il valisine yetki verilmesi gerektiği kanaatindeyim; çünkü, karar mercii, yetkili merci ilin valisidir. Yalnız, il valisine yetki verilmesini de, hem idarî sistemimize aykırı buluyorum hem de uygulamada birtakım problemler getireceğine inanıyorum. Dernek merkezinin ilçede bulunması halinde, gerekli evrak düzenlenecek, uzak bir ilçeden ile getirilecek, ilde vali inceleyecek, men kararı verecek, mahkemeye götürülecek, kırksekiz saat içerisinde, karar, mahkeme tarafından onaylanacak veya değiştirilecek. Mahkeme, ildeki mahkeme mi, ilçedeki mahkeme mi; o da açık değil. İldeki mahkemeyi anladığımız takdirde, bir belge lazım olduğu zaman tekrar ilçeye gidilecek, ilçeden belge getirilecek. Bu bakımdan, yalnız il valisine bu yetkinin verilmesi, arz ettiğim gibi, hem idarî sistemimize aykırı hem de uygulamada birtakım sıkıntılar, problemler yaratacaktır. Halbuki, aynı kanunun bir maddesinde bu konudaki yetki, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirine verilmiştir. Bu bakımdan, kanunun maddeleri arasında uyumu da sağlamak bakımından, men yetkisinin dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirine verilmesinin daha uygun olduğu kanaatimi arz etmek istiyorum.

Son olarak da şunu ifade etmek istiyorum: Teklifin 4 üncü maddesiyle, kanunun "derneklere yapılacak yardımın şartları" başlığını taşıyan 61 inci maddesinin birinci fıkrası yeniden düzenlenerek, eskisinin tam aksi bir hüküm getirilmiştir. Bu düzenlemeyle, derneklere, siyasî partilerden, sendikalardan ve meslekî kuruluşlardan yardım alması veya bunlara yardım etmesi imkânı sağlanmıştır. Kaynak sıkıntısı çeken dernekler için bu hak tanınmalı, dernekler yardım almalı veya kendisi yardım edebilmeli; ancak, tüzüklerinde gösterilen amaçları ve çalışma konuları veya çalışma biçimleri şartlarına bağlı da olsa, derneklerin siyasî partilerden yardım alması veya yardım etmesi uygulamada sıkıntılar yaratacak, ayrıca, ilgili mevzuatla da çelişkiye neden olacaktır. Bu nedenle, üzerinde düşünmek gerekir. Siyasî amaçları gerçekleştirmek için masun bir hak olan dernek kurma hakkının kötüye kullanılması mümkündür veya dernek üyeleri üzerinde baskı aracı olarak kullanılması mümkün olabilir.

Bu endişemi de arz ediyor, kanunlaşacak yeni teklifin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (RP, DYP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Refah Partisi Grubu adına konuşan Eskişehir Milletvekili Sayın Hanifi Demirkol'a teşekkür ediyorum.

Gruplar adına son konuşmacı, Doğru Yol Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Sayın Necmettin Dede; buyurun. (DYP ve RP sıralarından alkışlar)

Sayın Dede, konuşma süreniz 20 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA NECMETTİN DEDE (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızdayım. Konuşmama başlamadan önce, Grubum ve şahsım adına hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; benden önce konuşan değerli konuşmacılarımız, grupları adına, konunun muhteviyatı hakkında çok güzel açıklamalar getirdiler. Uzun zaman almasını icap ettiren ve mütalaaların geniş geniş yapılmasını, arz edilmesini gerektiren konularda yeterince açıklık getirilmiştir. Bendeniz de, huzurlarımızı fazla işgal etmeden önce, birkaç konuya değinerek geçiştirmek istiyorum.

Dernekler Yasası, hal n yürürlükte bulunan Türk Ceza Kanununun 142, 143 ve 163  nc  maddelerinin yürürlükte olduğu katılımcı ve özgürlük esasına dayalı demokratik anlayışın bugünkü aşamada olmadığı yıllarda yürürlüğe konulmuŐtur.

Demokrasi için siyasal faaliyetlerin varlığı yeterli değildir. Bir ülkede bulunan demokratik kitle örgütlerinin sayısı, niteliği, çalışma ortamı, o ülkedeki demokratik anlayışın en iyi göstergesidir. EĞer, biz, demokrasi konusunda iyi örnekler ortaya koymak istiyorsak, öncelikle, demokratik kitle örgütleri olan dernekler için, tam  zg t bir ortam sağlamalıyız.

1982 Anayasasında 1995 yılında yapılan değişiklikle, çoğunluğun katılımı  nt ndeki engeller kaldırılmıştır. 19 uncu Dönemde Parlamentomuzun gerçekleŐtirdiĐi bu tariği görevin ikinci adımı, 20 nci Dönem Parlamentosu mensupları olarak biz gerçekleŐtireceĐiz. 20 nci Dönem Parlamentosuna düŐen bu görev de, anılan anayasa değişikliğini hayata geçirecek, uygulama alanına taŐıyacak uyum yasalarının bir an önce çıkarılmasıdır.

Değerli milletvekilleri, bu amaçla, Türkiye Büyük Millet Meclisinde partilerarası özel bir komisyon teŐekkül ettirilmiştir. Bu komisyon, özverili, hızlı ve verimli çalıŐmalarıyla, uyum sağlayacak kanun tekliflerini hazırlayarak, Anayasa Komisyonuna havale etmiŐtir.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle de, Anayasanın dernek kurma hürriyetini düzenleyen 33 üncü maddesinde yapılan değişikliklerin Dernekler Kanununun ilgili maddelerine yansıtılması amaçlanmıŐtır. Teklifte, öncelikle göze çarpan, dernek kurma  zg rl Ğunun sınırlarının geniŐletildiĐi, dernekler açısından her bakımdan daha güvenceli bir rejim getirildiğidir. Teklifte, derneklerin siyasal amaç izleyememesi, siyasal faaliyette bulunamaması, siyasal partileri desteklemek amacıyla, birbirleriyle, siyasal partiler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla işbirliği yapamayacakları y nt ndeki yasaklar kaldırılmaktadır; bunun yanı sıra, derneklerin faaliyetten alıkonulma rejimi deĐiŐtirilmekte, derneklerin kanunun  ng rd Ğu hallerde hâkim kararıyla kapatılabilmesi, faaliyetten men kararını içeren idari kararın daha kısa sürede hâkim onayına sunulması öngörülmektedir.

Değişiklikle, ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen memur stat sundeki kamu hizmeti görevlilerine kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir hükmü getirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, g r ld Ğu üzere, bu değişiklikle dernek kurma  zg rl Ğu yeni bir muhteva kazanmakta, dernekler daha güvenilir bir sisteme kavuşmaktadır. Bu Şekilde, demokratikleŐme hedefine bir adım daha atılmakta, demokrasi bilincinin oluŐmasında sivil toplum örgütlerine önemli görevler düşmektedir.

20.3.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının dernek kurma hürriyetini düzenleyen 33 üncü maddesinde yapılan değişikliğin 2908 sayılı Dernekler Kanununa yansıtılmasıyla ilgili olarak, bir milletvekili ile siyasal parti gruplarını temsilen 10 milletvekiline Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan ve talf komisyonlarda görüŐülmesinden sonra Anayasa Komisyonunca birleŐtirilen Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Anayasa Komisyonunun 27.3.1997, 3.4.1997 ve 1.5.1997 tarihli toplantılarında, içişleri Bakanlığının temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Teklifin 1 inci maddesinde, Dernekler Kanununun 4 üncü maddesinin birinci bendinde dernek kuramayacakları belirtilen Yüksek Mahkeme  yeleri, hâkim ve savcılar, Sayıştay meslek mensupları ile savcı ve yardımcıları, mülki idare amirliği hizmetlerine dahil kadrolarda çalıŐanlara yer verilmemek suretiyle dernek kurabilmeleri öngörülmüştür. Anayasanın dernekleri düzenleyen 33 üncü maddesinin değişik birinci ve yedinci fıkralarındaki herkesin izin almadan dernek kurabileceği; ancak, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensupları ile görevlerinin gerektirdiği  l tde devlet memurlarının dernek kurmalarına kanunla sınırlama getirilebileceği hükmü göz  nt nde bulun-

durulduğunda, Anayasa hükümünün, dernek kurma hakkını yasakladığı şekilde yorumlanamayacağı ve bu hakkın yasaklanmadığı; ancak, yargı bağımsızlığının ve idarî tarafsızlığın da devamının temini bakımından, teklifin bu maddesinin "Yüksek Mahkeme üyeleri, hâkim ve savcılar ile Sayıştay meslek mensupları, mülkî idare amirleri, Türk Silahlı Kuvvetleri, genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen memur statüsündeki kamu hizmeti görevlileri" şeklinde düzenlenmesinin uygun olacağı ifade edilmiş; ancak, komisyondan, değişiklik yapılmadan geçmiştir.

2 nci maddesinde, Dernekler Kanununun 51 inci maddesindeki kendiliğinden dağılma halinin sulh hukuk mahkemesince tespit edilmesi şeklindeki değişiklik uygun görülmektedir.

3 üncü maddesinde, derneğin faaliyetten alıkonulmasını düzenleyen Kanunun 54 üncü maddesindeki değişiklik, Anayasa değişikliğine uyum sağladığı nedeniyle, uygun görülmektedir.

4 üncü maddesinde, Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasına Anayasa değişikliğine uygunluğunun sağlanması amacıyla getirilen "Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları, çalışma konuları veya çalışma biçimleri arasında açıkça belirtilmek kaydıyla, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım kabul edebilirler ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler" şeklindeki düzenlemeye, Bakanlık olarak, derneklerin gönüllü kuruluşlar olduğu, farklı siyasi görüşe sahip kişilerin kâr amacı gütmeyen aynı dernekte özveriyle çalıştıkları, herhangi bir siyasi partiyi desteklemeleri ve maddî yardımda bulunmaları halinde iç hesaplaşmalara ve huzursuzluklara yol açabileceği, derneklerin kendi amaçlarını tam olarak yerine getirmeyecekleri, masumane amaçlara yurtdışından toplanan yardımların herhangi bir siyasi partiye kanalize edilebileceği düşüncesiyle, teklifin yeniden gözden geçirilmesi dile getirilmiştir; ancak, herhangi bir değişiklik yapılmadan komisyondan çıkarılmıştır.

5 inci maddesinde, kanunun 16 ve 55 inci maddelerinin derneğe üyelik ile derneğin kendiliğinden dağılmasına ilişkin ifadelerindeki değişiklikler uygun görülmüştür.

6 ncı maddesinde, kanunun 5/11 maddesindeki derneklerin siyasi faaliyette bulunma yasağını ve kanunun 16/5 maddesindeki kamu hizmeti görevlilerince kurulan derneklere milletvekillerinin üye yasağını kaldıran öneri uygun görülmüştür; ancak, 10/3 maddesinde "derneklerin mülkî amirlikçe faaliyetlerinin durdurulması, kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılması, faaliyetten men edilmesi" hükmü getiriliyor.

Değerli milletvekilleri, uyum yasasında tüm emeği geçen, faaliyette bulunan değerli milletvekili mensuplarımızın ve bunun çözümünde, tüm grupların tesanüt içinde, birlikte, beraberlik içinde çalışmaları, şu anda, bendenize büyük bir kıvanç vermiştir. Dilerim ki, Parlamentomuzda, bundan sonra, ülkemizin geleceğini teminat altına alacak olan bu gibi yasaların, yine böyle, birlik ve beraberlik içinde, çokça, halkın huzuruna yönelik şekilde çıkmasını, Yüce Tanrı'dan diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Doğru Yol Partisi Grubu olarak bu kanun değişikliğine evet diyor; ülkemize hayırlı ve uğurlu olması dileklerimizle, Grubum ve şahsım adına, hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına konuşan Muş Milletvekili Sayın Necmettin De-de'ye teşekkür ediyorum.

Kişisel söz sırasına geçiyoruz.

İstanbul Milletvekili Sayın Emin Kul, birinci sırada söz istemiştir; ancak, şu anda, Genel Kurul salonunda hazır bulunmuyorlar.

İkinci sırada, Hatay Milletvekili Sayın Atılâ Sav söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Sav. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Sav, konuşma süreniz 10 dakikadır.

ATILÂ SAV (Hatay) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri; sıra sayısı 318 olan Dernekler Yasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi konusunda kişisel görüşlerimi Yüce

Meclisin değerlendirmesine sunmak için huzurunuzdayım. Yüce Kurula en içten saygılarımı sunarak sözlerime başlamak istiyorum.

Dernekler, toplumun demokratik örgütlenmesi doğrultusunda çok önemli işlevi olan bir toplumsal kurumdur. Kâr paylaşma amacı dışında, bütün toplumsal, bilimsel ve kültürel yaşamın örgütlenmesinde gerekli olan bu kuruma, 1982 Anayasasının bakışı ve yaklaşımı demokratik değildir. Katılımcı demokratik yaşamın temel kurumlarından biri olan bu örgüt türüne yönelen yanlış, 4121 sayılı Yasayla büyük ölçüde düzeltilmiştir.

Sayı milletvekilleri, 4121 sayılı Yasayla Anayasanın 33 üncü maddesinde yapılan değişikliklerin özü, örgütlenme hakkının, alanının genişletilmesidir. 1982 Anayasasına egemen olan tümelci anlayışın, çok sınırlı tuttuğu bir temel haklar demetinden oluşan örgütlenme özgürlüğü, 4121 sayılı Yasayla -çeşitli maddelerde yapılan değişikliklerle- yeniden düzenlenmiştir. "Uyum yasaları" deyimiyle, bu anayasa değişikliklerinin özel yasalara yansıtılması çalışması anlatılmaktadır.

Anayasanın 33 üncü maddesi, dernek kurma özgürlüğünü düzenlemiştir. Bu maddede yapılan değişiklik oldukça geniş kapsamlıdır; çünkü, 1982 Anayasasında, dernekler, çok sayıda sınırlamaya kuşatılmıştı ve sınırlamaları düzenleyen hükümlerin çokluğu hakkın özünü ortadan kaldıracak nitelikteydi. Yapılan düzenlemeyle dördüncü fıkra kaldırılmıştır. Bu fıkra tümüyle sınırlamaları ortaya koymaktaydı ve hüküm şöyleydi: "Dernekler, 13 üncü maddedeki genel sınırlamalara aykırı hareket edemeyecekleri gibi, siyasî amaç güdemezler, siyasî faaliyette bulunamazlar, siyasî partilerden destek göremez ve onlara destek olamazlar, sendikalarla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçla ortak hareket edemezler."

Bu fıkrayı izleyen fıkrada da "Kuruluş amaç ve şartlarını kaybeden yahut kanunun öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen dernekler, kendiliğinden dağılmış sayılır" deniyordu.

Bu çok geniş tutulmuş sınırlamalar, dernek kurma hakkını daraltmakta ve alanını küçültmekteydi. Özellikle öbür örgüt türleriyle, yani sendikalarla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla ve hatta siyasî partilerle olan ilişki ve bağlantılarının kesilmesi, demokratik örgütlenme hakkına büyük bir engel koymaktaydı.

Geniş anlamda demokrasi, yalnızca dört ya da beş yılda bir yapılacak seçimlerde toplumu yöneteceklerin belirlenmesi değildir. Demokrasi, sürekli katılımıdır. Bu katılımın yöntemi, örgütlenmedir. Demokratik örgütlenmenin en önemli ve yaygın amaçlarından birisi ise, derneklerdir. Dernek kurma ve derneklere üye olma hakkı, en geniş özgürlük alanlarından birisidir. Geçmişte, dernek kurma hakkının kötüye kullanıldığı görülmüştür; ancak, bunu abartmak ve bu kurumları, her vesileyle çalışma olanaklarından ve varlık alanını daraltarak işlevlerinden uzaklaştırmak, son derece sakıncalı ve eylemi işlemler kuşkusu aramak yanlışır. Dernekleşme, olabildiğince özgür ve çağdaş dünya görüşüne uygun olmalıdır.

Yüce Kurulun önündeki değişiklik, bu bakımdan olumlu bir anlayışın ürünüdür. Olumlu anlayış, hem çalışmanın içeriğinde hem de yöntemindedir; ama, Parlamentoda grubu bulunan siyasî partilerin temsilcilerinden oluşan uyum yasaları komisyonunun yaptığı bir çalışmanın ürünü olarak huzura getirilen bu çalışmada, ne yazık ki, yine de bir güvensizlik alışkanlığının izleri bulunuyor.

Bununla birlikte, uyum yasası niteliğinde olan ve 8 maddeden oluşan teklifin kimi hükümlerinde anayasa değişikliğinden sonra kalkmış olan sınırlamalara ve yasaklamalara yer verilmesi, bizim bu konuyla ilgili çekincelerimizi tutanaklara geçirtmek istememize engel değildir. Biz, hazırladığımız ve uyum çalışmasında ele alınan teklifimizde, sadece 2 maddeyle Anayasaya paralel bir düzenleme önermekteydik. Oysa, Kurulun huzurundaki teklif, 6 maddede düzenleme getirmekte ve son 2 hükümlerle birlikte -yani, yürütme ve yürürlük hükümleriyle- 8 maddeden oluşmaktadır. Anayasada artık yer almayan kimi sınırlamaları ve yasakları içeren bu teklif, bizim görüşümüze göre, Anayasanın ulaştığı aşamaya tam anlamıyla gelmemektedir.

Benden önce konuşan grup sözcülerinden Sayın CHP Sözcüsü ve Sayın DYP Sözcüsünün de üzerinde durduğu gibi, bazı kamu görevlilerinin dernek kurucusu olma ve derneklere üye olma haklarıyla ilgili sınırlamalar, sınırlama niteliğinde olduğu halde, yapılan değişiklikle yasaklardan sözü edilmektedir. Bizim bu teklife koyduğumuz çekince ve karşı oy yazısında da ayrıntılı olarak belirtildiği gibi, bu yasayı Anayasayla uyumlu kılmaktan uzaklaştırmaktadır. Ne var ki, çalışma yöntemi ve yasanın ulaştığı bu aşama nedeniyle sadece üzerinde duruyor, Yüce Meclisin dikkatine sunmakla yetiniyoruz ve şimdilik, bu değişikliği bir değiştirme önergesi biçimine çevirmiyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; belirtilen eleştirilerimize karşın, huzurdaki teklif, olumlu bir özgürlük anlayışının ve Parlamento içi bir uyumun ürünüdür.

Bu nedenle, teklife olumlu oy vereceğimi arz eder; Yüce Meclisi en içten saygılarımla selamlarım. (CHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Hatay Milletvekili Sayın Atılâ Sav'a teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

DERNEKLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 6.10.1983 tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 4 üncü maddesinin (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen memur statüsündeki kamu hizmeti görevlileri,

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. – Dernekler Kanununun 51 inci maddesinin ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kendiliğinden dağılma hali, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin veya Cumhuriyet savcılığının istemi üzerine sulh hukuk mahkemesince tespit edilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. – Dernekler Kanununun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 54. – Bir derneğin veya şubesinin faaliyetleri bakımından Devletin ülkesi ve milletiye bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğinin, kamu düzeninin, genel ahlâkın suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde o derneğin merkezinin veya şubesinin bulunduğu ilin valiliği, gerekçeli bir kararla derneği veya şubeyi faaliyetten alıkoyabilir. Valilik, men kararını yirmidört saat içinde asliye hukuk mahkemesinin onayına sunar. Mahkeme, valiliğin kararını onama veya kaldırma şeklindeki kararını kırksekiz saat içinde verir. Aksi halde idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Faaliyetten alıkonulma kararı suç teşkil eden fiiller sebebiyle alınmış ise, ilgili valilikçe düzenlenen dosyanın bir sureti en kısa zamanda Cumhuriyet savcılığına verilir.

Faaliyetten alıkonulan dernek şubesinin bulunduğu yerde men kararının geçerlik süresi içinde aynı derneğin başka bir şubesi açılmaz.

Faaliyetten alıkonulan derneklerin maddî ve hukukî varlıklarının korunması için mahallî sulh mahkemesince kayyım tayin edilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4. – Dernekler Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları, çalışma konuları veya çalışma biçimleri arasında açıkça belirtmek kaydıyla siyasî partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım kabul edebilirler ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?..

ERSÖNMEZ YARBAY (Ankara) – Şahsım adına söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – 4 üncü madde üzerinde, Ankara Milletvekili Sayın Ersönmez Yarbay kişisel söz talebinde bulundular.

Konuşma süreniz 5 dakikadır Sayın Yarbay; buyurun.

ERSÖNMEZ YARBAY (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan bu kanun teklifi, tabii, Anayasaya uyum açısından bir zorunluluktur ve hak ve özgürlüklerin genişletilmesi açısından da çok olumlu bir gelişmedir. İki senedir bunun yapılmamış olması bir eksiklik olmakla birlikte, şu anda görüşülmesi ve bunun yasalaşması son derece faydalı olacaktır.

Ancak, bu değişiklik teklifinin 4 üncü maddesinde "siyasî partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım kabul edebilirler ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler" ifadesi var dernekler için. Şimdi, burada, meslekî kuruluşlardan kasıt odalar ise, o zaman, bu maddî yardım olayı yanlış olur diye düşünüyorum. Çünkü, hepimizin bildiği gibi, bütün tüccarlar, ticaret odalarına kaydolmak zorunda; siyasî görüşü ne olursa olsun, esnaf odalarına, o konuyla iştigal eden esnaf kaydolmak zorunda. Eğer bu esnaf odaları, ticaret odaları, ileride, bir derneğe, bir siyasî partiye maddî yardım yapmaya kalkarlarsa, o partiden olmayan üyelerin haklarını gasp etmiş olurlar ve haksız bir işlemden bulunmuş olurlar diye düşünüyorum. O sebeple, "meslekî kuruluşlar" ifadesi "odalar hariç" şeklinde düzenlenmelidir diye düşüncemi ifade etmek istiyorum; çünkü, meslekî kuruluşlar, herkesin kayıt olmak zorunda olduğu kuruluşlardır; dolayısıyla, herkesin odaya kayıt olma zorunluluğu vardır; herkes kayıt olunca, onların yöneticilerinin herhangi bir siyasî partiye maddî yardımda bulunması, maddî katkı sağlaması, o görüşü benimsemeyen, ama, o derneğe, o odaya kayıt olmak zorunda olan insanları, vatandaşlarımızı rencide eder. O sebeple, bu "meslekî kuruluşlar" bölümüne "odalar hariç" şeklinde bir ibare eklenmesinde fayda olur diye düşünüyorum.

Bu düşüncelerimi arz etmek için geldim; hepinize teşekkür ediyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ankara Milletvekili Sayın Ersönmez Yarbay'a teşekkür ediyorum.

Komisyondan bu konuda bir açıklaması olacak mı efendim?

ANAYASA KOMİSYONU KÂTİP ÜYESİ HAYRETTİN DİLEKCAN (Karabük) – Sayın Başkan, kanun metninin üzerinde değişiklik kabul etmiyoruz. Aynı şekilde geçmesini öneriyoruz.

BAŞKAN – Burada "çalışma konuları veya çalışma biçimleri arasında açıkça belirtmek kaydıyla" diye bir ibare var; bu kuruluşlar, zaten, tüzükleri itibariyle böyle bir şey yapamazlar; yani, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları...

ANAYASA KOMİSYONU KÂTİP ÜYESİ HAYRETTİN DİLEKCAN (Karabük) – Sayın Başkan, bu konular, Komisyondan geçerken gerçekten çok tartışılmış konular. Derneklerin birbir-

lerinden yardım alabilmesi, diğer kuruluşların birbirine yardım edebilmesi konularında, tüzükleri, zaten, öncelikle bağlayıcı hükümdedir. Dolayısıyla, tüzüğünde faaliyet alanı olarak gözükmeyen bir konuda yardımlaşma söz konusu olamayacaktır, sadece tüzüklerinde varsa, böyle bir imkân gündeme gelebilecektir. O açıdan, madde metni doğrudur.

BAŞKAN – 4 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5. – Dernekler Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendindeki “Bu Kanunun 4 üncü maddesinin bir numaralı bendinde” ibaresi, “Aşağıda”; 55 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesindeki “kendiliğinden dağılmış sayılan” ibaresi ile üçüncü fıkrasındaki “kendiliğinden dağılmış sayılmasına” ibaresi, “kendiliğinden dağıldığı tespit edilen” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

5 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6. – Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin (11) numaralı bendi yürürlükten kaldırılarak, maddenin bütün bend numaraları teselsül ettirilmiş, 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası ile 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasındaki “ile milletvekilleri” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – 6 ncı madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

8 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır. Dernekler Kanununda yapılan bu değişikliklerin sivil toplum örgütlerimize, Türk demokrasisine hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

3. – *Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Aynı Mahiyetteki Kanun Tasarısı ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 31 Arkadaşının ve Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının; Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/568, 1/564, 2/407, 2/449) (S. Sayısı : 326) (1)*

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, şimdi, 326 sıra sayılı, Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin; Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tekli-

(1) 326 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

fi ile Aynı Mahiyetteki Kanun Tasarısı ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 31 Arkadaşının ve Gümüşhane Milletvekili Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu raporunun müzakeresine başlıyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerinde.

Raporun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Teklifin tümü üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Seyfi Oktay söz istemiştir.

Buyurun Sayın Oktay. (CHP ve DSP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA M. SEYFİ OKTAY (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere huzurlarınızdayım. Yüce Meclisi şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaklaşık iki yıl önce gerçekleştirilen anayasa değişiklikleri, bu kadar gecikmeyle de olsa, nihayet ilgili yasalara yansıtılıyor. Kuşkusuz bundan hepimiz mutluluk duymaktayız. Partilerarası komisyon, sekiz aya yaklaşan bir süreden beri aralıksız olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Yüce Meclise sunulan ve uyum yasaları olarak adlandırılan bu yasalar, partilerarası uzlaşmanın ürünüdürler. Bir kez daha açıklıkla ifade edelim ki, hazırlanan bu metinler, doğrudan herhangi bir partinin görüşünü yansıtmamaktadır.

Bir başka önemli husus da şudur: Partilerarası komisyon, yalnızca anayasa değişikliklerinin ilgili yasalara aktarılmasıyla sınırlı olarak yetkilendirilmiştir. Bu nedenle, bu yasalar, bütünüyle ele alınarak, daha demokratik bir düzenleme için değerlendirilmeye tabi tutulmamışlardır.

Görüşmekte olduğumuz Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifinde, Anayasadaki değişikliklere paralel olarak şu değişiklikler öngörülmüştür:

Anayasamızın siyasi partilerin uyacakları esasları düzenleyen 69 uncu maddesi, milletvekilliğinin düşmesini düzenleyen 84 üncü maddesi, Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulünü düzenleyen 149 uncu maddesi, bilindiği üzere, 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla değiştirilmiştir. Anayasanın değiştirilmeden önceki hükmünde "siyasi partilerin malî denetimi Anayasa Mahkemesince yapılır" denmekteydi. Yapılan değişiklikle "Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım sağlar" denmektedir. İşte, Anayasada yapılan bu değişiklik, yapılan bu düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin beş ve altı numaralı bentlerine ve yine aynı kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına aynen yansıtılmıştır.

Yine, Anayasanın 149 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Anayasanın bu maddesine "siyasi partilerin temelli kapatılması veya kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasi partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasını dinler" hükmü eklenmiştir. Bu hüküm de, yine, kanunun 33 üncü maddesine aynen aktarılmıştır.

Yine, dokunulmazlığın kaldırılmasına ve milletvekilliğinin düşmesine ilişkin sürelerle ilgili ufak değişiklikler de, yasanın 34 üncü maddesine aynen yansıtılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa Mahkememiz, anayasal sistemin temel güvenlerinin başında gelen bir yüce organdır. Birer siyasal güç odağı olan iktidarlara anayasal sistem

içerisinde tutabilmek, hukuk devletinin gerçekleştirilmesi açısından çok önem taşıyan bir işlemdir. Özellikle, hukuk devletinin bütün gerekleriyle işlemediği, hukuk devleti anlayışının özümsememediği ve hukukun birtakım amaçların gerçekleşmesinde ayak bağı olarak görüldüğü yerlerde, sistemlerde, Anayasa Mahkemesinin yargısal denetimi çok daha önem kazanmaktadır.

İşte, bu önemli işlevi çok başarılı bir şekilde gerçekleştirmesi nedeniyledir ki, ülkemizde, Anayasa Mahkemesi, zaman zaman çok yoğun olarak iktidarların hedefi olmuştur. Yasama organının hukukla, hukukun temel ilkeleriyle bağlı olmadığını, onun her şeyi yapmaya muktedir olduğunu sanan ve böyle inananlar, Anayasa Mahkememizi çok acımasız biçimde eleştiri konusu yapmışlardır. Hele, son zamanlarda, Anayasa Mahkememizin bir ilke kararı, başka ifadeyle içtihat kararı niteliğini taşıyan bir kararı, çok yoğun bir eleştiri konusu yapılmaktadır. Bilindiği gibi, Anayasa Mahkemesi, yürütmenin durdurulmasına karar vermeyi benimsemiştir. "Kuruluş kanununda böyle bir yetki yoktur, nasıl olur da Anayasa Mahkemesi, ulusal egemenliği temsil eden Yüce Meclisin yaptığı yasayı, verdiği kararı durdurabilir" denilmektedir.

Değerli arkadaşlarım, bu anlayış, biraz önce ifade ettiğim gibi, yasama organının hukuka uyma gibi bir zorunluluğu bulunmadığı anlayışının, sonuç itibarıyla böyle nitelendirilebilecek bir anlayışın ürünüdür diye düşünüyorum. Siz, Anayasa Mahkemesine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çıkardığı kanunu iptal etme ve onu ortadan kaldırma yetkisi vereceksiniz; ama, ondan daha hafif bir yetki olan yürütmeyi durdurma yetkisini kullanamayacağınızı iddia edeceksiniz. Yürütmeyi durdurma, ihtiyatî tedbir, ihtiyatî haciz gibi kararlar, yargılama yetkisinin, hakkı sağlıklı bir biçimde teslim etmenin, hukuku ve hakkı pratikte etkin kılmanın, anlamlı kılmanın doğal ve hatta zorunlu bir sonucudur. Yargılamanın bir konusu, ilintili olduğu bir durum, bir olay vardır; mahkeme olarak, o olayla ilgili önlemi almayacaksınız, yargılama devam ederken yargılama konusu ortadan kalacak, deyim yerindeyse atı alan Üsküdar'ı geçecek; ama, diğer taraftan mahkeme yargılamaya devam edecek. Böyle düşünersek, çoğu olaylarda, çoğu yargılamalarda yargı faaliyetini bir angarya iş konumuna getirmiş olmuyor muyuz? Bu nedenlerdir ki, yürütmeyi durdurma yetkisi, yargılama yetkisinin ayrılmaz, doğal ve hatta zorunlu bir sonucudur; yargılama yetkisinden kaynaklanan bir yetkidir. Yargılama yetkisi varsa, çok doğal olarak, yürütmeyi durdurma yetkisi de kendiliğinden olacaktır.

Önceki muhalefet dönemlerimizde çok yoğun biçimde açtığımız davalarda, Anayasa Mahkemesinden, yürütmeyi durdurma kararı verilmesini her defasında talep etmiştik. Anayasa Mahkemesinin sonuçta bu noktaya gelmesini çok memnuniyetle karşılıyoruz. Hatırlayacaksınız, mülk satışıyla ilgili yasa, talebimiz üzerine Anayasa Mahkemesince iptal edilmişti. Buna karşın yasa aynen ve yeniden çıkarıldı; biz, yine iptal için dava açtık; ama, bu arada ülkemizin en güzel toprakları yabancılar satıldı. Şayet, o zamanlar Anayasa Mahkemesi bu yetkiyi kullanmış olsaydı, topraklarımız yabancı eline geçmeyecekti.

Değerli arkadaşlarım, konumuzla yakın ilişkisi olması nedeniyle, biraz da anayasa değişikliğiyle ilgili görüşlerimizi sunmak istiyorum.

Her şeyden evvel ifade edeyim ki, anayasa değişikliği, bu değişikliklerle ilgili teklif metinleri, komisyon raporları ve Genel Kurul kararı, muhafazakâr partiler ile sosyal demokrat partilerin devletin ana yapısına, mevcut anayasal sisteme, demokrasiye bakışlarındaki temel farklılıkları ortaya koyan belgelerdir. Bence, anayasa değişikliklerinin diğer önemli sonuçları yanında, bu anlayış farklılığını ortaya koyması ve somut olarak belgelendirmesi de, demokrasimiz ve siyasal yaşamımız açısından çok yararlı ve yerinde olmuştur.

1982 Anayasası, daha yürürlüğe girdiği ilk günden itibaren eleştiri konusu olmuştur. Bu Anayasa, oluşturulma yöntemi ve koşulları açısından olduğu gibi, içeriği açısından da yoğun bir biçimde eleştirilmiştir, hâlâ da eleştiriliyor. Her seçim döneminde, siyasî partiler, seçim bildirgelerine,

1982 Anayasasının değiştirileceği vaatlerini ve taahhütlerini koymuşlardır; ama, her ne halse, buna karşın, kapsamlı bir anayasa değişikliği gerçekleştirilememiştir. Bırakın anayasa değişikliği için partilerin kararlı bir biçimde bir araya gelmeleri konusundaki isteksizliği, oturup mutabakata vardıkları değişikliğin dahi arkasında durmamışlardır. 1995 yılında, o zamanki siyasal konjonktürün bir gereği olarak, 301 milletvekilinin imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan değişiklik teklifleri dahi gerçekleştirilememiştir; yani, milletvekilleri, imzalarını taşıyan teklife dahi Meclis Genel Kurulunda oy vermemişlerdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; anayasal sistemimiz, hiçbir demokratik ülkede görülme-yen -benzetmede hata olmaz derler- eski deyimiyse, bir hilkat garibesi durumundadır. Bir tarafta Anayasa var, sistemin ana yapısını oluşturuyor; diğer tarafta askerî yönetim zamanında çıkarılmış olan 700 civarında kanun, kanun hükmünde kararname ve kararlar mevcut. Şimdi, bu Anayasanın "Geçici Hükümler" bölümünde bir 15 inci maddesi var; bu maddenin son fıkrasında şöyle denili-yor: "Bu dönem içinde çıkarılan kanunlar, kanun hükmünde kararnameler ile 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun uyarınca alınan karar ve tasarrufların Anayasaya aykırılığı iddia edilemez. "

Değerli arkadaşlarım, bu maddede belirtilen kanun, kanun hükmünde kararname ve hatta kar-rarların birçoğu, anayasal sistemle ilgili, temel hak ve özgürlüklerle ilgili, çalışma yaşamıyla ilgi-lidir. Hemen ifade edeyim ki, bunların içerdikleri hükümlerin birçoğu, 1982 Anayasasının gerisin-de ve Anayasaya aykırıdır. Şimdi, burada, şöyle bir durum ortaya çıkıyor: Bir Anayasamız var; ama, bu Anayasaya aykırı hükümler taşıyan, belli döneme ait kanunlar var ve bunların Anayasaya aykırılıkları, yine bir Anayasa hükmü nedeniyle ileri sürülemiyor ve iddia edilemiyor; Anayasaya karşın bu kanunlar yürüyor. Bu durumda Anayasa ne oluyor; Anayasanın hükümleri ne oluyor; hangi hükümleri yürürlükte oluyor?

Değerli arkadaşlarım, bu Anayasa hükümleri, eğer, askerî yönetim döneminde çıkarılan bu ka-nunlara aykırı bulunmuyorsa, yürüyor; ikisi arasında çelişki varsa, askerî yönetimin kanunları yü-rüyor. Yasa hükümlerinin, kanun hükmünde kararnamelerin ve hatta, karar ve birkısım tasarrufla-rın Anayasadan üstün olduğu, üstün tutulduğu, hangi demokratik sistemde görülmektedir? 301 mil-letvekilinin imzaladığı metinde, geçici 15 inci maddenin bu hükmü kaldırılıyordu. Ayrıca, Anaya-sa Mahkemesine bu kanunlarla ilgili olarak başvuru için altı aylık bir süre tanınıyordu. Bu değişik-lik teklifi, maalesef, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda, muhafazakâr partilerimizin milletvekillerce, teklifte imzaları bulunmasına karşın, metinden çıkarılmıştır. Yıllarca tek başına iktidar olan muhafazakâr partilerimiz, bu kanunlara el atmadıkları gibi, Anayasa Mahkemesinin de-ntimine de razı olamamışlardır.

Değerli arkadaşlarım, bu ne demektir; bu "ben, mevcut sisteme el atırmam, kimselerin mev-cut sisteme dokunmasını kabul etmem" demektir. Bu, statükoculuktur. Bu statükocu anlayışla yıl-lardan beri yozlaştırılan sistemi ve sürekli eleştirilen bu Anayasayı köktenci bir biçimde değiştir-mek mümkün müdür; bu Anayasayı değiştirerek çağdaş bir yapılanmayı inşa etmek mümkün mü-dür? Bu anayasal sistem, artık Türkiye'yi taşıyamıyor, temel hak ve özgürlükleri, hukuku etkisiz kı-lıyor; bu nedenle de, sürekli sorun üretiyor. Susurluk gibi olaylar, etkili bir hukuk işleyişinden nok-san oluşumuzun bir ürünü, bir sonucudur. İşte, biz, sosyal demokratlar olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, kendinizi korumakla yükümlü saydığınız bu sistemin, çağdaş, demokratik bir yapı-lanma doğrultusunda kökten değiştirilmesine talibiz. İşte biz, onun için sizden farklıyız; işte biz, onun için sağın alternatifiyiz. Bu anayasa değişiklikleri çalışmaları, bu gerçeği çok somut biçimde ve belge olarak ortaya koyduğu için, siyasal yaşamımızın aydınlığı, berraklığı açısından önemli bir kazanç oluşturmıştır.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, bu anayasa değişikliği teklifinde daha neler vardı: Kamu çalı-şanlarına toplu sözleşmeli ve grevli sendikal hak sağlayan hüküm vardı. Komisyonadaki görüşmeler-

de -sağdaki partilerimizin ittifakıyla- önce, toplu sözleşme ve grev hakkı metinden çıkarıldı; bunun yerine -hiçbir derde deva olamayacak- toplu görüşme getirildi. Daha sonra da, Genel Kurulda sendika kurma hakkı oylandı, bu da reddedildi. Üzüntüyle ifade edeyim ki, reddedilmiş olan sendika kurma hakkı, bir redaksiyon işlemiyle, oylanmadan maddeye yeniden monte edildi; daha sonra teklif tümüyle birlikte oylanarak kabul edildi.

Değerli arkadaşlarım, toplu sözleşmeli ve grevli sendikal hak gerçekleşseydi ne olacaktı; ülkemizde 2-2,5 milyon civarında olan kamu çalışanı çok güçlü bir örgütlenmeye kavuşacaktı. Bilinen bir gerçektir ki, çağdaş, çoğulcu bir demokratik yapı, çeşitli katmanların dayanışmasını sağlayacak güçlü sivil örgütlenmelerin varlığıyla mümkündür.

Kamu çalışanları, bugünkü sistemde, emeğinin karşılığını değil, ancak iktidarın ihsan ettiği, lütfettiği bir miktarı almaktadırlar. Değerli arkadaşlarım, hukuk devletinde lütuf olmaz, ihsan olmaz; lütfetme, ihsan buyurma ancak padişahlara, sultanlara, krallara mahsustur.

Ne olacaktı; toplu sözleşmeli, grevli sendikal hakka kavuşmuş 2-2,5 milyonluk bir toplum kesimi, hizmetinin karşılığını alabilecek güce kavuşacak ve bunun sonucunda ulusal gelir dediğimiz o büyük pastaya güçlü bir şekilde ortak çıkacaktı. Çoğulcu ve çağdaş bir yapıyı henüz özümsememiş olanlar, pastaya böyle büyük bir ortak çıkmasından yararı tehlikeye düşenler, maalesef bu hükümün de metinden çıkarılmasını gerçekleştirmişlerdir.

Değerli arkadaşlarım, bu anlayışla, biz, bu güzel ülkemizi esenliğe çıkaramayız. Açıkça görülmüyor ki, bütün bunlar, ancak Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında gerçekleştirilebilecektir.

Bu özlemlerle, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan Ankara Milletvekili Sayın Seyfi Oktay'a teşekkür ediyorum.

Şimdi, Anavatan Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Nejat Arseven konuşacak.

Buyurun efendim.

Konuşma süreniz 20 dakikadır Sayın Arseven.

ANAP GRUBU ADINA NEJAT ARSEVEN (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce Yüce Heyetinizi en içten duygularıyla selamlıyorum.

Bugün, burada 26 Temmuz 1995 tarih ve 22355 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4121 sayılı Kanun ile 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulü ile siyasî partilerin malî denetimlerine ilişkin hükümlerinde yapılan değişiklik üzerine, bu değişikliklerin 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun ilgili maddelerine uygulanması amacıyla hazırlanmış bulunan kanun teklifi üzerinde Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Çok değerli arkadaşlarım, sözlerime başlamadan önce Yüce Heyetinize ifade etmek istiyorum ki, hemen hemen şu on günlük süre içerisinde -burada Yüce Parlamentoda uzun zamandır bu dönem içerisinde görülemeyen bir anlayışla- Anayasada geçen dönemde yapılmış olan değişikliklerin mevcut kanunlarımıza uygulanması hususundaki Uyum Komisyonunda yapılan çalışmaların Genel Kurulda nasıl bir hava yarattığı ve bu Parlamentoda da, eğer, partiler arasında düzenli ve uyumlu bir anlaşma, işbirliği sağlanabilirse, bunun, Genel Kurul çalışmalarına da nasıl yansadığını hepimiz gördük.

Yine, bundan bir müddet önce burada, bu Meclis kürsüsünde ve komisyonlarında, maalesef, hiç arzu etmediğimiz; aslında, fevkalade uyumlu çalışan; sadece ve sadece kanunlara, Anayasaya uygun kanun yapmak arzusundan başka bir gayreti olmayan, uyum yasaları adını verdiğimiz ve bu dönemde de Anavatan Partisinin gayretleriyle kurulmuş olan bu komisyonda, Siyasî Partiler Yasası ile ilgili teklif görüşülürken ve bu komisyonun önünde, bu kanun teklifiyle ilgili hazırlık yapılırken, bir zorlama ile ve bir endişe ile Meclisin huzuruna getirilmek istenilen Siyasî Partiler Kanu-

nuyla ilgili tartışmaları da gördük. Halbuki, eğer, o zorlama olmasa idi, ben inanıyorum ki, o gün arzu edilen Siyasî Partiler Kanunuyla ilgili değişiklikler, bu Komisyonumuzda ele alınacak ve çok kısa bir zaman sonra, belki de o gün arzu edilenden çok daha fazla değişiklikleri havi olarak Genel Kurulun gündemine gelmiş olacaktı. Yani, bununla söylemek istediğim şudur ki: Özellikle toplumun tamamını ilgilendiren Dernekler Kanunu gibi, Siyasî Partiler Kanunu gibi, Seçim Kanunu gibi, Anayasamız gibi konularda, bu Meclisin içerisinde, özellikle 20 nci Dönemde mutlaka; ama, mutlaka bir birlikteliğin sağlanması ve toplumun tamamını ilgilendiren bu gibi konularda, siyasî partilerimiz arasında sağlanan konsensüs ile bu Genel Kuruldan çok güzel tasarıların ve değişikliklerin geçmesi mümkündür.

Ben inanıyorum ki, bugüne kadar 20 nci Dönem Parlamentosu içerisinde görev yapan bu Uyum Komisyonu, bu kararlılığını yine bundan sonra da sürdürecektir ve bu Parlamentosunun önüne, temsil edilen bütün siyasî partilerin üzerinde uzlaştıkları, hatta, belki bir manada Parlamentosunda temsil edilmeyen siyasî partilerin görüşlerini de yansıtan ve üzerinde tam bir konsensüs sağlanan çok güzel yasa teklifleri gelecektir.

Çok değerli arkadaşlarım, Anayasamızın, siyasî partilerin uyacakları esasları düzenleyen 69, milletvekilliğinin düşmesini düzenleyen 84 ve Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulünü düzenleyen 149 uncu maddelerinde, 1995 yılında, 4121 sayılı Kanunla değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikte, siyasî partilerin mal edinimleriyle, gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun denetiminin, Sayıştaydan da yardım sağlamak suretiyle, Anayasa Mahkemesince yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Şimdi, burada, bizim yapmış olduğumuz bu değişikliklerle, yani Uyum Komisyonunda gerçekleştirilen bu değişiklik teklifiyle, Anayasada, o tarihte yapılan değişikliğin, Anayasa Mahkemesinin kendi Kanununa uygulanması yapılmaktadır.

Yine siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra, kapatılması istenilen siyasî parti genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilinin savunmasının dinleneceği yolundaki hüküm de yine bu değişikliklerle huzurunuzda getirilmektedir.

Yine, bunun yanı sıra, milletvekilliğinin düşmesini düzenleyen 84 üncü madde yeniden düzenlenmiştir. 326 sıra sayılı kanun teklifiyle, bu değişikliklerin, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun, ilgili, 18, 30, 33 ve 34 üncü maddelerine yansıtılması sağlanmıştır. Yani, bu şekilde, kısaca, Anayasa ile 2949 sayılı Kanun arasındaki uyumun sağlanması ve bunların hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

Yine burada, Yüce Heyetinizi bilgilendirmek açısından söylüyorum, görüşülmekte olan 326 sıra sayılı kanun teklifinin çerçeve 3 üncü maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 2949 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "temelli kapatılması veya" ibarelerinin madde metninden çıkarılması da, yine, bugün, Uyum Komisyonumuzda bütün partilerin ittifakıyla Genel Kurula bir değişiklik önergesiyle sunulmuştur. Bununla da, Anayasanın 149 uncu maddesinin son fıkrasında "siyasî partilerin temelli kapatılması veya kapatılmasına" ifadeleri yer almakla birlikte, kategorik olarak böyle bir ayırım yapılması uygun değildir; "kapatılma" ibaresi her ikisini de kapsamına almaktadır. Bu nedenle "temelli kapatılması veya" ibarelerinin metninden çıkarılması uygun olacaktır gerekçesiyle bu değişiklik hazırlanmıştır.

Yine, burada, benden önce söz alan Cumhuriyet Halk Partisinin Değerli Grup Temsilcisi Sayın Bakanımın ifadeleri arasında yer alan ve özellikle toplumun beklenti içerisinde olduğu birçok konuda yapılması gereken anayasa değişiklikleriyle ilgili gayretler, bugüne kadar yapılanlar ve bundan sonraki yapılacaklar konusuna, tabii, bizim de, Anavatan Partisi olarak, birkaç cümleyle ekleyeceklerimiz var.

Öncelikle şunu ifade edeyim ki, 1990 yılı öncesinde, Anavatan Partisinin, sivil toplum örgütlerinin hazırladığı 27 maddelik pakete, muhalefetin 8 aylık desteğini esirgemesi dolayısıyla, o de-

ğişiklikler o gün hayata geçirilememiştir. O muhalefetin içerisinde de bugünkü CHP; yani, o günkü SHP bulunmaktadır. Eğer, o günün muhalefeti SHP, o 8 aylık desteği o gün esirgememiş olsaydı, Sayın Bakanımın benden önce bu kürsüde ifade etmiş olduğu birçok değişiklik, zannediyorum, Anavatan Partisinin o döneminde de gerçekleşmiş olacaktı.

Biz, Anavatan Partisi olarak, huzuruza gelen bu kanun teklifini destekliyoruz ve bu değişikliklerle, zannediyorum ki, uyum yasalarından, Heyetinizin önüne gelen kanun tekliflerinin de sonuncusu oluyor bu.

Bundan sonra da, yine, bu komisyonun, Yüce Heyetin huzuruna, üzerinde anlaşma sağlanan birçok konuda, çok ciddi kanun teklifleriyle geleceği ifademi tekraren, hepimizi en içten duygularıyla, saygılarımla selamlıyorum. (ANAP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Anavatan Partisi Grubu adına konuşan Ankara Milletvekili Sayın Nejat Arseven'e teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerinde başka söz istemi yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

ANAYASA MAHKEMESİNİN KURULUŞU VE YARGILAMA USULLERİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 10.11.1983 tarihli ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin 5 ve 6 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

5. Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin Kanuna uygunluğunun denetimini yapmak;

6. Milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine veya milletvekili olmayan bakanların dokunulmazlığının kaldırılmasına Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilmesi hallerinde, ilgililerin Anayasa veya içtüzük hükümlerine aykırılık iddiasına dayanan iptal istemlerini karara bağlamak;

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. – 2949 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin denetimi, bu Kanunda ve diğer Kanunlarda gösterilen usullere göre yapılır. Anayasa Mahkemesi bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştay'dan yardım sağlar.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. – 2949 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 33. – Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılan siyasî partilerin temelli kapatılması veya kapatılmasına ilişkin davalar, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanmak suretiyle dosya üzerinde incelenir ve karara bağlanır. Bu davalarda Yargıtay Cumhuriyet Baş-

savcısından sonra kapatılması istenen siyasi partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilinin savunması dinlenir.

Anayasa Mahkemesi gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek için ilgilileri ve konu hakkında bilgisi olanları çağırır; bu halde, 31 inci madde hükmü uygulanmaz.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili bir değişiklik önergesi bulunmaktadır. Bu değişiklik önergesini, Partilerarası Uyum Komisyonu, bu sabah yaptığı oturumda kararlaştırmıştır; bilgilerinize sunuyorum.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 326 sıra sayılı Kanun Teklifinin, çerçeve 3 üncü maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 2949 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "temelli kapatılması veya" ibarelerinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hasan Korkmazcan

Nejat Arseven

Ahmet İyimaya

Denizli

Ankara

Amasya

Atılâ Sav

Hayrettin Dilekcan

Metin Bostancıoğlu

Hatay

Karabük

Sinop

Uğur Aksöz

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sayın Başkan, teklife olumlu yaklaşmakla birlikte, nisap imkânsızlığı sebebiyle katılamıyoruz.

BAŞKAN – Hükümet?..

DEVLET BAKANİ MEHMET SALİH YILDIRIM (Şırnak) – Katlıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önergeye, Komisyon çoğunluğu bulunmadığı için katılamıyor, Hükümet katılıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi, önergeyle değişen şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4. – 2949 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin başlığı ile birlikte birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dokunulmazlığın kaldırılması ve milletvekilliğinin düşmesi durumlarında iptal istemi

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına karşı, ilgili milletvekili veya milletvekili olmayan bakan ile diğer bir milletvekili iptal istemi ile başvurabilir. Bu istem, Anayasa Mahkemesince on beş gün içinde karara bağlanır.

İptal istemine konu oluşturan Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına karşı Anayasa Mahkemesine başvurma hakkı, kararın alındığı günden başlayarak yedi gün sonra düşer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır. Yüce Meclisimizce bugün kabul edilen kanunun, siyasî partilerimiz için ve demokratik siyasî hayatımız için hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu çalışmalarımızla, şu ana kadar, Partilerarası Uyum Komisyonunun hazırlamış olduğu 17 adet kanunda değişiklik öngören teklifler kanunlaşmış bulunmaktadır; bu vesileyle, Komisyonun Başkanı olarak Yüce Genel Kurula şükranlarımı arz ediyorum; ancak, Partilerarası Uyum Komisyonu, henüz, Siyasî Partiler Kanunu ve Seçim Kanunu üzerindeki çalışmalarını tamamlamamıştır. Komisyonumuz, Genel Kurulun gündeminde bulunan Anayasanın 83 üncü maddesinde değişiklik yapılmasıyla ilgili teklifin de, bu yasama yılı içerisinde, tatile girmeden önce görüşülmesini temenni etmektedir.

Sayın milletvekilleri, İçtüzüğün 78 inci maddesine göre Hükümet tarafından görüşülmesine devam edilmesi istenilen anlaşmalarla ilgili kanun tasarıları var; sırasıyla, onları okuyacağım.

Zannediyorum, gruplarımız, vakıf üniversitelerinin kurulmasına ilişkin kanun tekliflerini görüşme konusunda mutabakat sağladılar.

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) – Yok öyle bir mutabakatımız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sabahtan, bize, var olduğu ifade edilmişti.

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) – Yanlış söylemişler.

BAŞKAN – Şimdi, bundan sonra görüşeceğimiz işleri, komisyonu ve Hükümeti davet ederek, sırayla, bilgilerinize sunuyorum.

4. – *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ücretsiz Sağlık Hizmetlerine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/313) (S. Sayısı : 142)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ücretsiz Sağlık Hizmetlerine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

5. – *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 160)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

6. – *Türkiye Cumhuriyeti İle Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/335) (S. Sayısı : 202)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

7. – *Türkiye Cumhuriyeti ve Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/369) (S. Sayısı : 204)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti ve Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

8. – *Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/366) (S. Sayısı : 205)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

9. – *Türkiye Cumhuriyeti ve Türkmenistan Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/322) (S. Sayısı : 222)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti ve Türkmenistan Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

10. – *Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Ek Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/598) (S. Sayısı : 337)*

BAŞKAN – Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 sayılı Kanuna Ek Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başkaca görüşülecek konu kalmadığından, Başbakan Mesut Yılmaz tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun programının okunması için 7 Temmuz 1997 Pazartesi günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.57

V. - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın, trafik kazalarına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Meral Akşener'in yazılı cevabı (7/2844)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıda yazılı soruların, İçişleri Bakanı Sayın Meral Akşener tarafından yazılı olarak yanıtlanması için İçtüzüğü'nün 96 ncı maddesince gereğini arz ederim.

Hakan Tartan

İzmir

1. 1997 yılının ilk 6 ayında kaç trafik kazası meydana gelmiştir? Bu kazalarda kaç kişi ölmüş, kaç kişi yaralanmıştır?
2. Geçen yılın (1996) ilk 6 ayında kaç kaza meydana gelmiş, kaç ölüm ve yaralanma yaşanmıştır?
3. Geçen yıllla kıyaslama yapıldığında ölüm, yaralanma olaylarında nasıl bir tablo ortaya çıkmaktadır?
4. Son 5 yılın trafik kaza bilançosu nedir?
5. 1997 yılının ilk 6 ayında sürücülere ne kadar para cezası kesilmiştir? Bu cezaların suç itibarı ile dökümü nasıldır?
6. Uygulama başladığından bugüne dek kaç sürücü ceza puanı sınırını aşmış, kaç sürücünün ehliyeti iptal edilmiştir?
7. Kazaların yüzde olarak meydana geldiği yollar nerelerdir? Son 1 yılın il-il kaza dökümü nedir?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

3.7.1997

Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01/138178

Konu : Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 6.6.1997 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2844-7028/19125 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Hakan Tartan tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

1997 yılının ilk beş ayında 153 524 kaza meydana gelmiş, bu kazalarda 1 690 kişi ölmüş ve 39 993 kişi yaralanmıştır.

1996 yılının ilk beş ayında 129 815 kaza meydana gelmiş, bu kazalarda 1 760 kişi ölmüş ve 38 947 kişi yaralanmıştır.

Geçen yıla kıyaslama yapıldığında kazalarda % +18.26 artış, ölümlerde % -3.97 düşüş ve yaralılarda % +2.68 artış meydana gelmiştir.

1993 yılında 208 823 kaza meydana gelmiş, bu kazalarda 6 457 kişi ölmüş, 104 330 kişi yaralanmıştır. 1994 yılında 208 823 kaza meydana gelmiş, bu kazalarda 6 457 kişi ölmüş, 104 330 kişi yaralanmıştır. 1995 yılında 279 663 kaza meydana gelmiş, bu kazalarda 6 004 kişi ölmüş, 114 319 kişi yaralanmıştır. 1996 yılında 346 228 kaza meydana gelmiş, bu kazalarda 5 347 kişi ölmüş, 111 059 kişi yaralanmış, 1997 yılı ilk beş ayında 153 524 kaza meydana gelmiş, bu kazalarda 1 690 kişi ölmüş, 39 993 kişi yaralanmıştır.

1.1.1994-30.4.1997 tarihleri arasında 5 733 021 468 000 TL. para cezası kesilmiştir. Bu cezalar; Trafik güvenliği ve düzeniyle ilgili olan diğer kural, yasak, zorunluluk veya yükümlülüklerine

uymamak. (Kanun maddesi 47/1-D), Taşıt yolu üzerinde ve park etmenin yasak olduğu yerlerde ve hallerde park etmek (Kanun Maddesi 61), Hız sınırlarını % 10'dan % 50'ye kadar aşmak (Kanun maddesi 51/2-A), Servis freni, lastikleri ve dış ışık donanımları noksan, bozuk veya teknik şartlara aykırı araçları kullanmak (Kanun maddesi 30/1-A), Otomobil ve minibüs cinsi taşıtlarda emniyet kemeri bulundurmamak (Kanun maddesi 78/1-A), Trafik işaret levha, cihaz ve yer işaretlemeleri ile belirtilen veya gösterilen hususlara uymamak (Kanun maddesi 47/1-C), Araçlarda bulundurulması mecburi gereçleri kullanılır şekilde bulundurmamak ve kullanmamak (Kanun maddesi 31/1-A), Işıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına ve sesli işaretlere uymamak (Kanun maddesi 47/1-B), Taşıma sınırı üzerinde yolcu almak (Kanun maddesi 65/1-A) ve Geçmenin yasak olduğu yerlerden geçmek (Kanun maddesi 54/1-B)'den ceza kesilmiştir.

1.1.1997-19.6.1997 tarihleri arasında 100 Ceza Puanını 320 kişi aşmış, 138 kişinin ehliyeti geri alınmıştır.

Kazaların % 39.37'si caddelerde, % 11.99 sokaklarda, % 27.59'u kavşaklarda, % 0.31'i okul önünde, % 1.87'si bölünmüş yollarda, % 3.52'si otoyolda, % 9.18'i devlet karayolunda, % 3.96'sı bölünmüş devlet yolunda, % 1.40'ı il yolunda, % 0.43'ü bölünmüş il yolunda ve % 0.38'i köy yolunda meydana gelmiştir.

Adana'da 6 169, Adıyaman'da 323, Afyon'da 2 086, Ağrı'da. 267, Amasya'da 874, Ankara'da 55 024, Antalya'da 8 373, Artvin'de 303, Aydın'da 2 517, Balıkesir'de 3 987, Bilecik'te 1 212, Bingöl'de 147, Bitlis'te 194, Bolu'da 2 636, Burdur'da 583, Bursa'da 14 133, Çanakkale'de 1 032, Çankırı'da 532, Çorum'da 1 216, Denizli'de 2 633, Diyarbakır'da 711, Edirne'de 1 009, Elazığ'da 672, Erzincan'da 877, Erzurum'da 1 005, Eskişehir'de 1 818, Gaziantep'de 2 096, Giresun'da 912, Gümüşhane'de 135, Hakkâri'de 38, Hatay'da 1 549, Isparta'da 995, İçel'de 4 689, İstanbul'da 140 601, İzmir'de 27 557, Kars'da 268, Kastamonu'da 325, Kayseri'de 3 062, Kırklareli'de 761, Kırşehir'de 504, Kocaeli'de 10 036, Konya'da 3 791, Kütahya'da 936, Malatya'da 1 139, Manisa'da 3 630, Kahramanmaraş'da 959, Mardin'de 185, Muğla'da 2 669, Muş'da 118, Nevşehir'de 677, Niğde'de 533, Ordu'da 1 327, Rize'de 654, Sakarya'da 3 944, Samsun'da 4 089, Siirt'de 130, Sinop'da 297, Sivas'da 1 257, Tekirdağ'da 2 440, Tokat'da 1 008, Trabzon'da 1 744, Tunceli'de 40, Şanlıurfa'da 843, Uşak'da 913, Van'da 374, Yozgat'da 613, Zonguldak'da 2 252, Aksaray'da 941, Bayburt'da 108, Karaman'da 427, Kırıkkale'de 1 114, Batman'da 138, Şırnak'da 150, Bartın'da 285, Ardahan'da 59, Iğdır'da 139, Yalova'da 1 557, Karabük'de 810 ve Kilis'de 77 kaza meydana gelmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Meral Akşener
İçişleri Bakanı

2. - İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur'un, Danıştay kararına rağmen faaliyetlerini sürdüren bir madencilik şirketine ilişkin sorusu ve Çevre Bakanı M. Ziyattin Tokar'ın yazılı cevabı (7/2863)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Çevre Bakanı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasına aracılığınızı arz ederim.

Sayılarımla.

Ali Rıza Bodur
İzmir

1. Danıştay Altıncı Dairesinin 15.5.1997 gün ve Esas No. : 1996/5477, Karar No. : 1997/2312 sayılı İzmir 1 inci İdare Mahkemesinin 2.7.1996 günlü Esas 1997/643, Karar 1996/538 sayılı kararının bozulmasına yönelik kararı Bakanlığınıza tebliğ edilmiş midir?

2. Danıştay; İzmir 1 inci İdare Mahkemesi kararını Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) ve bilrkişi raporlarında da öngörülen olası risk faktörleriyle çalışan ve bu riskin gerçekleşmesi halinde

doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan yaşamını etkileyeceği kesin olan siyanür liçi ile altın madeni işletilmesine izin verilmesi yolundaki dava konusu işlemde kamu yararına uygunluk bulunmamaktadır. Görüşü ile bozmuştur. Kamu yararlarını korumakla yükümlü Çevre Bakanlığı bu konuda ne tür bir uygulama düşünmektedir?

3. Eurogold Madencilik A.Ş. Danıştay'ın kararına rağmen maden alanında faaliyetlerini sürdürmektedir. Dava sonucunda ruhsatın iptali söz konusu olduğunda alacağı tazminatı arttırmak için art niyetli davranışlarına karşılık Bakanlığınız önlem almayı düşünüyor mu?

4. Gerekli önlemleri Bakanlık olarak almazsanız Devletin göreceği zarardan üzüntü duymayacak mısınız?

T.C.

Çevre Bakanlığı

30.6.1997

Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.19.0.ÇED.0.12.00.01/917-1368/4372

Konu : Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliğine

(Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığı)

İlgi : 11.6.1997 tarih ve A.010.GNS.0.10.00.02-7/2863-7114/19276 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda, İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur tarafından verilen, Danıştay kararı na rağmen faaliyetlerini sürdüren Eurogold Madencilik Şirketine ilişkin yazılı soru önergesinin cevaplandırılması istenmektedir.

Konuya ilişkin cevabımız yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

M. Ziyattin Tokar

Çevre Bakanı

Soru Önergesine Cevap

1. Danıştay 6 ncı Dairesinin 15.5.1997 gün ve Esas No. : 1996/5477, Karar No. : 1997/2312 sayılı İzmir 1 inci İdare Mahkemesinin 2.7.1996 günlü Esas 1997/643, Karar 1996/538 sayılı kararının bozulmasına yönelik kararı 27 Mayıs 1997 tarihinde Bakanlığınıza tebliğ edilmiştir?

2. Danıştay; İzmir 1 inci İdare Mahkemesi kararını ÇED ve bilirkişi raporlarında da öngörülen olası risk faktörleriyle çalışan ve bu riskin gerçekleşmesi halinde doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan yaşamını etkileyeceği kesin olan siyanür liçi ile altın madeni işletilmesine izin verilmesi yolundaki dava konusu işlemde kamu yararına uygunluk bulunmamaktadır. Görüşü ile bozmuş olup, Bakanlığımız bu karara itiraz etmiş ve dava halen sürmektedir. Bu aşamada Danıştay kararının idare açısından nasıl uygulanacağı konusunda tereddüte düşüldüğünden, Danıştaydan istisari mütalaa alınması için konu Başbakanlığa intikal ettirilmiştir. Ayrıca İzmir Valiliğine konu hakkında Danıştay kararı gönderilmiştir.

3. Dava sonucunda ruhsatın iptali söz konusu olduğunda alacağı tazminatı arttırmak için Eurogold Madencilik A.Ş.'nin art niyetli davranışlarına karşı Bakanlığımızın önlem alma yetkisi bulunmamaktadır. Bilindiği üzere söz konusu maden sahası için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşletme Ruhsatı ve İzni vermiştir.

3. - İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, Çanakkale Saros Körfezinde bulunan batık bir gemiye izinsiz dalış yapıldığı iddialarına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Meral Akşener'in yazılı cevabı (7/2868)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Dr. Meral Akşener tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi arz ederim.

Saygılarımla. 4.6.1997

Dr. Azmi Ateş
İstanbul

Basında, Çanakkale Saros Körfezinde batık bulunan tarihî bir gemiye hazine aramak amacıyla Rahmi Koç'un oğlu Mustafa Koç'un bir ekiple dalış yaptıkları ve izinsiz olduğu iddia edilen bu dalış sırasında ekipten Suphi Oral isimli bir kişinin öldüğü haberi yer almıştır!

1. Bu dalışın izinsiz yapıldığı doğru mudur?
2. Ölüm olayının, ihmalden veya kasıttan kaynaklandığı iddiaları vardır. Bu iddialar hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
3. Yapılmamış ise, yapılması düşünülmekte midir?
4. Gazetecilerin tekne çevresine yaklaştırılmadığı doğru mudur? Doğru ise, bu hangi maksada matuftur?
5. Cesede otopsi yapılmadığı haberi doğru mudur? Doğru ise, neden yapılmamıştır?
6. Defin ruhsatında, ölüm sebebi olarak ne gösterilmiştir?
7. Bütün bu iddialarla ilgili olarak, müsebbipleri hakkında ne gibi işlem yapılmıştır?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

3.7.1997

Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01/138177

Konu : Yazılı Soru Önergisi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 12.6.1997 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/2868-7110/19287 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Dr. Azmi Ateş tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

Çanakkale Saros Körfezindeki dalış için Çanakkale İl Turizm Müdürlüğüne ve Sahil Güvenlik Grup Komutanlığına herhangi bir başvuru yapılmadığından izin verilmesi de sözkonusu olmamıştır.

Gazetecilerin tekne çevresine yaklaştırılmadığı doğru değildir. Kazazedenin denizden çıkarılması sırasında sadece dalgıçların sualtında ve sathıta buldukları süre zarfında emniyet gerekçesiyle basın mensuplarına ait balıkçı tekneleri kaza mahalline çok yakın bir mevkiide bekletilmişlerdir.

23.5.1997 günü saat 20.15'de yapılan yardım çağrısı üzerine anında arama ve kurtarma çalışmalarına başlanmış, önergede adı geçen Suphi Oral isimli şahsın ölümü ile ilgili tahkikat Çanakkale İli Eceabat İlçesi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından halen yürütülmekte olduğundan konu hakkında daha ayrıntılı bilgi vermek mümkün bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Meral Akşener
İçişleri Bakanı

4. - Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, Aczimendilerin Ankara'daki gösterileri sırasında polislin tutumuna ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Meral Akşener'in yazılı cevabı (7/2877)

31.10.1996

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın İçişleri Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

– Sendikal ve Özlük haklar konusunda gösteri ve yürüyüş yapan işçi ve memurlarımıza; köpek saldırtan, saç-başından sürükleyen, kaçan öğrencilere tekme-tokat kıyasıyla sert davranan polisimiz;

Acaba Cumhuriyet rejimimizi hedef alan Aczimendilerin Ankara'daki gösterilerinde niçin pasif kalmıştır.

Bu çifte standart niçindir?

Kazım Üstüner

Burdur

TBMM Başkanlık Divanı Üyesi

T.C.

İçişleri Bakanlığı

Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01/138176

Konu : Yazılı Soru Önergesi

3.7.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 13.6.1997 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/2877-3995/11043 sayılı yazısı.

Burdur Milletvekili Kazım Üstüner tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

20.10.1996 tarihinde Ankara Kocatepe Camiinde organizasyonu Yeni Asya Gazetesi tarafından yapılan, Bediüzzaman Saidi Nursi'nin Vefatının 36 ncı Yılı münasebetiyle Acz-i Mendi Tarikatı mensuplarının da bulunacağı ve kanunsuz gösteri yapacakları öğrenilmesi üzerine gerekli güvenlik önlemleri alınmıştır.

Kocatepe Camii avlusunda vatandaşlar arasında dolaşan Acz-i Mendi Tarikatı mensubu oldukları anlaşılan şahıslar polisin yaptığı kontrolleri engelleyerek, lehte ve aleyhte taşkınlık yapmaları ve görevli polisler mukavemette bulunmaları üzerine bu şahıslara eylemin kanunsuz gösteri olduğu ikaz edilmesine rağmen taşkınlıklarına devam etmeleri sonucu görevlilerce etkisiz hale getirilerek gözaltına alınmışlardır. Hareketleri suç oluşturan herkese kanunun öngördüğü koşullarda müdahale edilmiş, pasif davranılmamıştır.

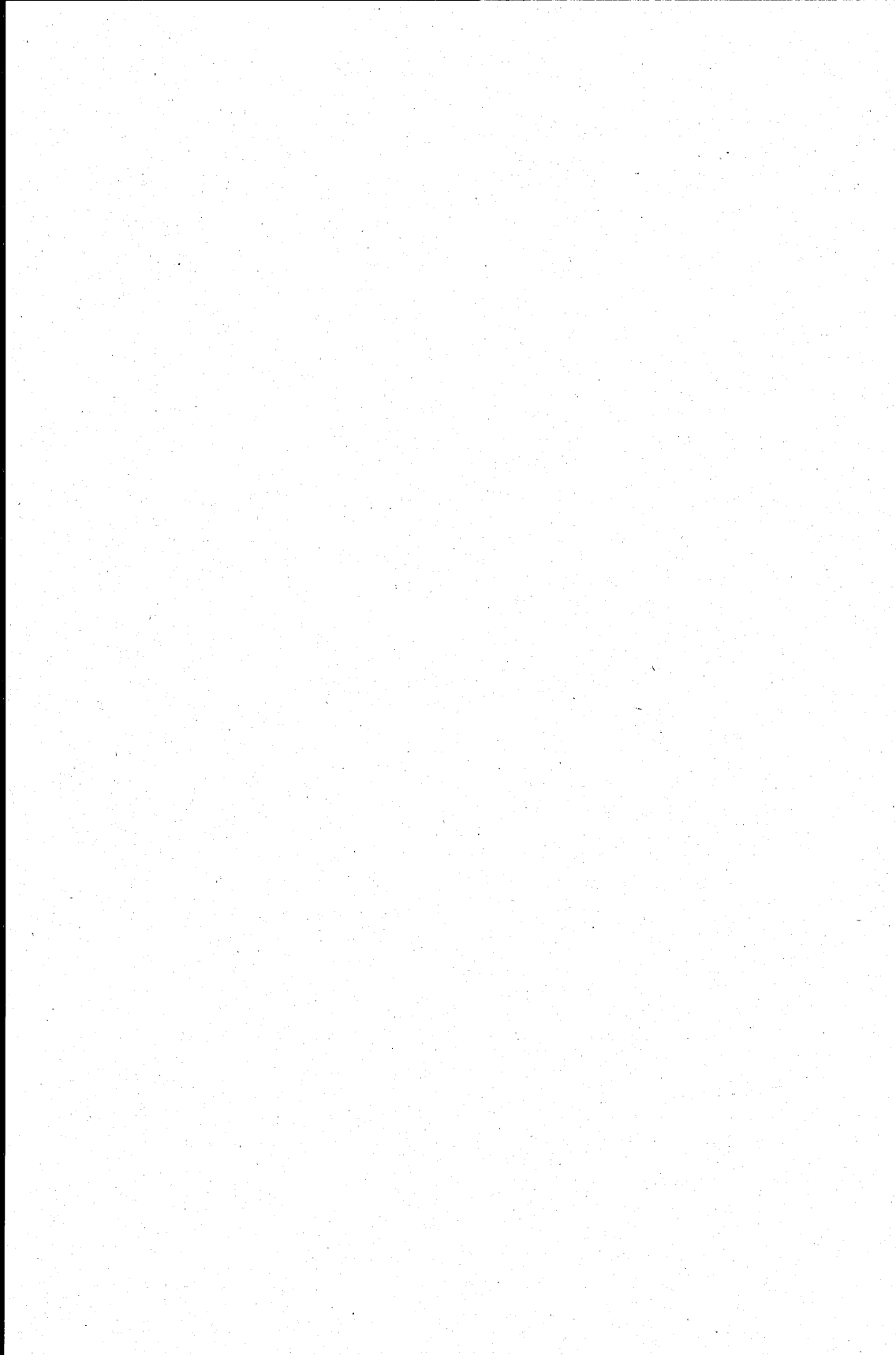
Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri esnasında hareketleri suç oluşturan kişilere karşı ilgili kanun hükümleri çerçevesinde müdahale edilmekte, gereken yasal işlemler yapılmakta ve hiçbir kişi, kurum, kuruluş ve zümreye ayrıcalık tanınmamaktadır.

Bugüne kadar gözetim altında bulunan tüm kişi veya kişiler CMUK'un ve ilgili yasaların öngördüğü hükümler çerçevesinde işlem görmüş ve yasal hakları kullanılmıştır. Bu hakların kullanımında sınır aşan görevli veya görevliler olduğunda da gereken yasal işlem her zaman yapılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Meral Akşener

İçişleri Bakanı

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 318)

Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 29 Arkadaşının, Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/730, 2/411, 2/450, 2/622)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Hasan Korkmazcan

Denizli

Mustafa Kamalak

Kahramanmaraş

Nejat Arseven

Ankara

Ahmet İyimaya

Amasya

Hikmet Sami Türk

Trabzon

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

M. Oltan Sungurlu

Gümüşhane

Turhan Güven

İçel

Mümtaz Soysal

Zonguldak

Atila Sav

Hatay

M. Seyfi Oktay

Ankara

GENEL GEREKÇE

23.7.1995 tarihli ve 4121 Sayılı Kanunla 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının dernek kurma hüriyetini düzenleyen 33 üncü maddesi değiştirilerek, dernek kurma hüriyetinin sınırları genişletilmiştir.

Anayasanın söz konusu değişikliğinin Dernekler Kanunu açısından hayata geçirilmesi, uygulama kabiliyeti kazanması gerekmektedir.

Siyasî parti grupları temsilcilerinden oluşan özel bir komisyonun vardığı mutabakat sonucu hazırlanıp grup temsilcisi milletvekilleri tarafından imzalanan teklifimiz bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile Dernekler Kanununun 4 üncü maddesinin 1 numaralı bendi, Anayasanın 33 üncü maddesinin 5 inci fıkrasına paralel olarak yeniden düzenlenmiştir. Ancak Anayasanın 33 üncü maddesinde "... devlet memurlarına" ibaresi kullanılmakla birlikte Dernekler Kanununda kullanılan terimlere de uyum sağlanması amacıyla "memur statüsündeki kamu hizmeti görevlileri" ibaresi kullanılmıştır.

Bunun yanı sıra derneklere üye olma hakkı bakımından izne tâbi olan ve Dernekler Kanununun 16 ncı maddesinde sayılan Yüksek Mahkeme üyeleri, hâkim ve savcılar ile Sayıştay meslek mensuplarının dernek kurma açısından da öncelikle izne tâbi oldukları, ancak bu konunun madde metninde ayrıca belirtilmesine gerek olmadığı düşünülmektedir.

Madde 2. — Bu madde ile Dernekler Kanununun 51 inci maddesinin ikinci cümlesi, Anayasanın 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla değiştirilen 33 üncü maddesi ışığında yeniden düzenlenmiş ve kendiliğinden dağılma halinin sulh hukuk mahkemesince tespit edileceği hükmü getirilmiştir.

Madde 3. — Bu düzenleme ile Anayasanın 4121 sayılı Kanunla değiştirilen 33 üncü maddesi ile Dernekler Kanununun 54 üncü maddesi arasında uyum sağlanmıştır.

Madde 4. — Bu düzenleme ile Dernekler Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek Anayasanın 33 üncü maddesinde yer alan "Dernekler ... siyasî amaç güdemezler, siyasî faaliyette bulunamazlar, siyasî partilerden destek göremez ve onlara destek olamazlar, sendikalarla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçla ortak hareket edemezler" hükmünün 4121 sayılı Kanunla kaldırılması nedeniyle derneklerin tüzüklerinde belirtilen amaçları, çalışma konuları veya çalışma biçimleri arasında açıkça öngörülmek kaydıyla siyasî partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım kabul edebilecekleri ve adı geçen kurumlara yardımda bulunabilecekleri yönünde düzenleme getirilmiştir.

Madde 5. — Bu madde Dernekler Kanununun 4 ve 5 inci maddelerinde yapılan değişikliğin gereği olarak düzeltilen ibarelerle ilgilidir.

Madde 6. — Anayasanın 33 üncü maddesinde yapılan değişikliğe uyum sağlanması amacıyla Dernekler Kanununun 51 inci maddesinin 11 sayılı bendi yürürlükten kaldırılmış ve bent numaraları buna uygun olarak teselsül ettirilmiştir. Ayrıca 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasında geçen "ile milletvekilleri" ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 7. — Yürürlük maddesidir.

Madde 8. — Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dernekler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifimiz gereğesi ile birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Deniz Baykal

Antalya

Nihat Matkap

Hatay

Adnan Keskin

Denizli

Önder Sav

Ankara

Prof. Dr. Oya Araslı

İçel

Atila Sav

Hatay

Ali Haydar Şahin
Çorum
Nezir Büyükcengiz
Konya
A. Rıza Bodur
İzmir
M. Seyfi Oktay
Ankara
Zeki Çakıroğlu
Muğla
Eşref Erdem
Ankara
Yusuf Öztop
Antalya
Yılmaz Ateş
Ankara
Bekir Kumbul
Antalya
Aydın Güven Gürkan
İzmir
Sabri Ergül
İzmir
Celal Topkan
Adıyaman

Ayhan Fırat
Malatya
Mahmut Işık
Sivas
A. Güryüz Ketenci
İstanbul
Ercan Karakaş
İstanbul
Metin Arıfağaoğlu
Artvin
Ahmet Küçük
Çanakkale
Erol Çevikçe
Adana
Ali Topuz
İstanbul
Murat Karayalçın
Samsun
Hikmet Çetin
Gaziantep
Algan Hacaloğlu
İstanbul
Mustafa Kul
Erzincan

GENEL GEREKÇE

26 Temmuz 1995 tarih ve 22355 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4121 sayılı Kanun ile 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının İkinci Bölümündeki kişinin hakları ve ödevlerine ilişkin hükümler arasında yer alan 33 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, dernekler bakımından siyasi faaliyette bulunma, sendika kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla ortak hareket edememe yasağı kaldırılmıştır.

Anayasada yapılan bu değişikliklere uygulama kabiliyeti kazandırılabilmesi için 2908 sayılı Dernekler Kanununda gerekli değişiklikler yapılmak amacıyla bu teklif hazırlanmış bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu düzenlemeyle 2709 sayılı T.C. Anayasasının 26 Temmuz 1995 tarih ve 4121 sayılı Kanun ile değiştirilen 33 üncü maddesiyle, Dernekler Kanununun 54 üncü maddesinin uyu mu sağlanmış ve yapılan Anayasa değişikliği yasaya uygulanmıştır.

Madde 2. – Bu düzenlemeyle, Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının 11 inci bendi ile, 2709 sayılı T.C. Anayasasının, 26 Temmuz 1995 tarih ve 4121 sayılı Kanun ile değiştirilen 33 üncü maddesinin uyu mu sağlanmış; derneklerin, siyasetle uğraşmalarına ilişkin yasak, Anayasa değişikliğine koşut biçimde kaldırılmıştır.

Madde 3. – Yürürlükle ilgilidir.

Madde 4. – Yürütmeyle ilgilidir.

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ DENİZ BAYKAL VE 29 ARKADAŞININ TEKLİFİ
DERNEKLER KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 2908 sayılı Dernekler Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dernekler, millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, ilgili valiliğin gerekçeli kararı ile faaliyetten alıkonulabilir. Bu karar, derneklerin şubeleri için de geçerlidir. Bir derneğin yalnız şubesi için alınan faaliyetten alıkonma kararı sadece bu şube için uygulanır, şubenin bağlı olduğu derneği etkilemez. Valiliğin faaliyetten men kararı, yirmidört saat içerisinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.”

MADDE 2. – 2908 sayılı Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının 11 inci bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2908 sayılı Dernekler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Sayılarımızla.

Murat Başesgioğlu

Kastamonu

M. Oltan Sungurlu

Gümüşhane

M. Cumhur Ersümer

Çanakkale

Zeki Çakan

Bartın

GEREKÇE

4121 sayılı Kanun ile T.C. Anayasası 33 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile Derneklere siyasî faaliyette bulunma, sendika, vakıf ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile ortak hareket etme yasağı kaldırılmıştır.

Anayasada yapılan bu değişikliğe paralel olarak Dernekler Kanununda da değişiklik gereği doğmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Teklifin birinci maddesi ile Dernekler Kanununun 4 üncü maddesindeki Dernek Kurma hakkına ilişkin madde yeniden düzenlenmiş, sınırlamanın kapsamı daraltılmış özellikle öğretmenler bu sınırlamanın dışında bırakılmıştır.

Madde 2. – Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin 11 inci bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 3. – Dernekler Kanununun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükmü Anayasada öngörüldüğü şekli ile yeniden düzenlenmiştir.

Madde 4. – Dernekler Kanununun 16 ncı maddesinin beşinci bendinde yer alan “Milletvekilleri” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Madde 5. – Dernekler Kanununun 38 ve 39 uncu maddelerinde yer alan “Öğrenci dernekleri bu amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar” ibaresi kaldırılarak öğrenci derneklerine de belirli koşullarda siyasî faaliyet yapma hakkı tanınmış olmaktadır.

Madde 6. – Dernekler Kanununun 37 nci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilerek Dernek yöneticilerinin ancak genel kurullarının kararı ile dernek adına siyaset yapabilecekleri hükmü getirilmiştir.

Madde 7. – Dernekler Kanununun 51 inci maddesinde yapılan değişiklik ile tasfiye kararına karşı itiraz edilebileceği hükmü getirilmiştir.

Madde 8. – Dernekler Kanununun 54 üncü maddesi Anayasada ifade edilen hükme paralel olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 9. – Dernekler Kanununun 61 inci maddesinde yer alan “işçi veya işveren sendikalarından veya meslek kuruluşlarından” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Madde 10. – Dernekler Kanununun 92 nci maddesindeki “meslek kuruluşları” ibaresinden sonra gelmek üzere maddeye “memur” ibaresi eklenmiştir.

Madde 11 - 12. – Yürürlük ve yürütme maddeleridir.

GÜMÜŞHANE MİLLETVEKİLİ M. OLTAN SUNGURLU VE 3 ARKADAŞININ TEKLİFİ
2908 SAYILI DERNEKLER KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 4 üncü maddesinin (1) inci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Yüksek Mahkeme Başkan ve Üyeleri, hâkim ve savcılar, sayıştay meslek mensupları ile savcı ve yardımcıları, mülkî idare amirliği hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda çalışanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları ve resmî veya özel ilk öğretim öğrencileri ile özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen kamu hizmeti görevlileri”

MADDE 2. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin (11) inci bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının son iki cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Keyfiyet yirmi dört saat içinde yetkili mahkemeye bildirilir. Yetkili mahkeme kararını kırksekiz saat içinde açıklar aksi halde bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar”

MADDE 4. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasında geçen “... ile Milletvekilleri.. ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 5. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 38 ve 39 uncu maddelerinde yer alan;

- a) “Öğrenci Dernekleri bu amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.”
 - b) “Bu Dernekler yukarıda belirtilen amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.”
- şeklindeki hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 6. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 37 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dernek yöneticileri, Genel Kurullarının kararı olmadıkça Derneği temsilen tüzüklerinde belirtilen amaç ve faaliyet biçimlerine uymayan toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılamaz veya beyanda bulunamazlar.”

MADDE 7. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 51 inci maddesinin sonuna aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

“Ancak, bu karara Dernek Yönetim ve Denetim Kurulları üye tam sayısı toplamının iki katı kadar Dernek üyesinin yetkili mahkemeye itiraz hakları saklıdır. Yetkili Mahkeme bu itiraz üzerine en geç bir ay içinde karar vermek zorunda olup, Hâkimin bu kararı kesindir.

MADDE 8. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 54 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası kaldırılmıştır.

“Faaliyetten alıkonulma kararı en geç yirmidört saat içinde yetkili mahkemeye, ilgili valilikçe düzenlenen dosyanın bir sureti ile birlikte tevdi edilir. Yetkili Mahkeme kararını en geç kırksekiz saat içinde açıklamak zorundadır. Ancak, faaliyetten alıkonulmak kararı konuya suç teşkil eden bir fiile dayanıyorsa, bu takdirde faaliyetten alıkonulma kararı yetkili mahkemesince suçlular hakkında takipsizlik veya beraat kararı verilinceye kadar geçerlidir. Bu gibi hallerde de yetkili mahkemesindeki yargılama süresi üç ayı geçemez.”

MADDE 9. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “... İşçi veya İşveren Sendikalarından veya meslekî kuruluşlardan...” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 10. – 6.10.1983 Tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 92 nci maddesindeki “... meslek kuruluşları ile, ibaresinden sonra gelmek üzere” “memur” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2908 Sayılı Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Önerimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Bülent Ecevit

İstanbul

Hikmet Uluğbay

Ankara

Metin Bostancıoğlu

Sinop

Ali Günay

Hatay

H. Hüsamettin Özkan

İstanbul

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Trabzon

Emin Karaa

Kütahya

Ali İlksoy

Gaziantep

GENEL GEREKÇE

23.7.1995 tarih ve 4121 sayılı Kanunla 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının İkinci Bölümündeki Kişinin Hakları ve Ödevlerine İlişkin Hükümler arasında yer alan 33 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, dernekler bakımından siyasî faaliyette bulunma ve sendika, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla ortak hareket yasakları kaldırılmış ve dernek kurma özgürlüğünün sınırları genişletilmiştir.

Yasa önerimiz, Anayasada yapılan bu değişikliklere uygulama kabiliyeti kazandırılabilmesi için 2908 sayılı Dernekler Kanununda gerekli değişiklikleri yapmak amacıyla hazırlanmış bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu maddde ile Dernekler Kanununun 4 üncü maddesinin 1 inci bendi, Anayasanın 33 üncü maddesinin 5 inci fıkrasına paralel olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 2. – Bu madde ile Dernekler Kanununun 51 inci maddesi, Anayasanın 23.7.1995 tarih ve 4121 sayılı Kanunla değiştirilen 33 üncü maddesi ışığında “Dağılmanın mahkeme kararı ile tespiti” biçiminde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 3. – Bu düzenleme ile Anayasanın 4121 sayılı Kanunla değiştirilen 33 üncü maddesi ile Dernekler Kanununun 54 üncü maddesi arasında uyum sağlanmıştır.

Madde 4. – Bu madde ile Dernekler Kanununun 55 inci maddesinin 1 inci fıkrasının birinci cümlesindeki “kendiliğinden dağılmış sayılan”, 2 nci fıkrasının son cümlesindeki “kendiliğinden dağılma” ve 3 üncü fıkrasındaki “kendiliğinden dağılmış sayılmasına” ibareleri, sırasıyla “dağıldığı tespit edilen”, “dağılmanın tespiti” ve “dağıldığının tespitine” biçiminde düzeltilerek Dernekler Kanununun 51 inci maddesindeki değişikliğe uygunluk sağlanmıştır.

Madde 5. – Bu madde ile Anayasanın 33 üncü maddesinde 4121 sayılı Kanunla yapılan değişikliklere uyum sağlamak üzere, Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin 11 inci bendi, 10 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası ile 61 inci maddesinin 1 inci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 6. – Yürürlükle ilgilidir.

Madde 7. – Yürütmeye ilgilidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ BÜLENT ECEVİT VE 7 ARKADAŞININ TEKLİFİ 2908 SAYILI DERNEKLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YASA ÖNERİSİ

MADDE 1. – 2908 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin 1 inci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen kamu hizmeti görevlileri,

MADDE 2. – 2908 sayılı Kanunun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dağılmanın mahkeme kararı ile tespiti

Madde 51. – Dernekler, kuruluş amaç ve şartlarını kaybettiği, acze düştüğü, yönetim kurulunun tüzük gereğince kurulmasına imkân kalmadığı veya 23 üncü maddede belirtilen yetersayımın bulunmaması sebebiyle üstüste iki olağan genel kurul toplantısının yapılamadığı hallerde dağılmış sayılır. Bu durumdaki bir derneğin dağıldığının tespiti, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî âmiri veya Cumhuriyet savcılığının istemi üzerine asliye hukuk mahkemesinin kararıyla olur.

MADDE 3. – 2908 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Derneklerin valiliklerce faaliyetten alıkonulması

Madde 54. – Bir derneğin veya şubesinin faaliyetleri bakımından Devletin ülkesi ve milletiyile bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğinin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamı-

nı önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde o derneğin merkezinin veya şubesinin bulunduğu ilin valiliği, gerekçeli bir kararla derneği veya şubeyi faaliyetten alıkoyabilir. Valilik, men kararını yirmidört saat içinde asliye hukuk mahkemesinin onayına sunar. Mahkeme, valiliğin kararını onama veya kaldırma şeklindeki kararını kırksekiz saat içinde verir. Aksi halde idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Faaliyetten alıkonulma kararı suç teşkil eden fiiller sebebiyle alınmış ise, ilgili valilikçe düzenlenen dosyanın bir sureti en kısa zamanda Cumhuriyet Savcılığına verilir.

Faaliyetten alıkonulan dernek şubesinin bulunduğu yerde men kararının geçerlik süresi içinde aynı derneğin başka bir şubesi açılmaz.

Faaliyetten alıkonulan derneklerin maddî ve hukukî varlıklarının korunması için yerel sulh mahkemesince kayyım tayin edilir.

MADDE 4. – 2908 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin 1 inci fıkrasının birinci cümlesindeki “kendiliğinden dağılmış sayılan” ibaresi, “dağıldığı tespit edilen”; 2 nci fıkrasının son cümlesindeki “kendiliğinden dağılma” ibaresi, “dağılmanın tespiti”; 3 üncü fıkrasındaki “kendiliğinden dağılmış sayılmasına” ibaresi, “dağıldığının tespitine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5. – 2908 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin 11 inci bendi, 10 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası ile 61 inci maddesinin 1 inci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

14.5.1997

Esas No. : 2/730, 2/411, 2/450, 2/622

Karar No. : 16

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca,

– Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 29 Arkadaşının; Dernekler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/411), 1.8.1996,

– Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının; 2908 Sayılı Dernekler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/450), 3.10.1996,

Tarihlerinde Tâli Komisyon,

– İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının; 2908 Sayılı Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Önerisi (2/622), 20.12.1996,

– Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin; Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/730), 14.3.1997,

Tarihlerinde Esas Komisyon,

Olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun, 30.1.1997 tarihli ve A.01.1.ANK/244 sayılı yazısı ile, 2/411 ve 2/450 sayılı Kanun tekliflerinin 1995 yılında 4121 Sayılı Kanunla gerçekleştirilen Anayasa değişikliğine uyum sağlanması amacına yönelik olduğu belirtilmiş ve bu nedenle Esas Komisyon olarak Anaya-

sa Komisyonuna havalesinin sağlanması istenmiş, bu durum İçişleri Komisyonu Başkanlığınca da uygun görülmüştür. İçtüzüğün 34 üncü maddesi gereğince Genel Kurulun 6.2.1997 tarihli 56 ncı Birleşiminde bu görüş bilgiye sunulmuş ve 7.2.1997 tarihinde teklifler Esas Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Teklifler Komisyonumuzun 27.3.1997, 3.4.1997 ve 1.5.1997 tarihli toplantılarında İçişleri Bakanlığı temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Teklifler 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının dernek kurma hürriyetini düzenleyen 33 üncü maddesinde yapılan değişikliğin 2908 sayılı Dernekler Kanununa yansıtılmasıyla ilgilidir. Bu nedenle Komisyonumuz teklifleri Anayasa uyum kanunlarını görüşmek üzere kurulan Partilerarası Özel Komisyonun mutakabat metni olan “Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin; Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/730)”nde birleştirerek görüşmeyi kararlaştırmıştır.

Komisyonumuzun 27.3.1997 tarihli toplantısında Teklifin tümü üzerinde görüşmeler yapılmıştır.

1982 Anayasasının 33 üncü maddesinde 1995 yılında 4121 sayılı Kanunla yapılan değişiklik; derneklerin siyasal amaç izleyememesi, siyasal faaliyette bulunamaması, siyasî partileri desteklemek amacıyla başka dernekler, siyasî partiler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla işbirliği yapamayacakları yasakları kaldırılmıştır. Aynı şekilde “kuruluş amaç ve şartlarını kaybeden yahut Kanunun öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen dernekler, kendiliğinden dağılmış sayılır” ifadesini taşıyan fıkra da kaldırılmıştır. Bir başka değişiklikle faaliyetten alıkonulma rejimi değiştirilmiş, “derneklerin Kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılabilmesi ve faaliyetten alıkonulabilmesi” düzenlenmesi ile faaliyetten men kararını içeren idarî kararın daha kısa sürede hâkim onayına sunulması işlemi getirilmiştir.

Bunun yanı sıra dernek kurma özgürlüğü açısından, “Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde Devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir” hükmü getirilmiştir.

Teklifle; Anayasanın 33 üncü maddesinde gerçekleştirilen bu değişikliklerin 2908 sayılı Dernekler Kanununun ilgili hükümlerine yansıtılması suretiyle uygulama kabiliyeti kazanması amaçlanmaktadır.

Bu düzenleme ile dernekler bakımından güvence yaratan, dernek kurma özgürlüğünün anlamına uygun yeni bir rejim getirilmiştir..

Bu düşüncelerle Teklifin maddeleri ve tümü Komisyonumuzca 1.5.1997 tarihli toplantımızda oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Mehmet Ali Şahin</i>
Amasya	İstanbul
Üye	Üye
<i>Uğur Aksöz</i>	<i>M. Seyfi Oktay</i>
Adana	Ankara

Karşı oy yazım eklidir.

Üye
Abdulkadir Aksu
Diyarbakır
Üye
Lütfi Doğan
Gümüşhane

Üye
Süleyman Arif Emre
İstanbul
Üye
Abdullah Özbey
Karaman
Üye
Yahya Uslu
Manisa

Üye
Ali İlksoy
Gaziantep
Üye
Atila Sav
Hatay
Muhalefet şerhim var.
Üye
Ali Oğuz
İstanbul
Üye
Metin Perli
Kütahya
Üye
Metin Bostancıoğlu
Sinop

KARŞIOY YAZISI

Dernekler Kanununda gerçekleştirilmesi amaçlanan değişiklikler, Anayasada yapılan değişikliklerin Dernekler Kanununa intikal ettirilmesi ve böylece Anayasa değişikliği ile kaldırılan sınırlamalar ve yasakların da Dernekler Kanunundan çıkarılmasını sağlamaktır.

Oysaki aşağıda belirteceğimiz üzere Dernekler Kanununda yapılan bu değişiklikte Anayasanın öngörmediği yasaklamalara da yer verilmiştir.

Şöyle ki;

1. Anayasanın 33 üncü maddesinin değişiklikten önceki 7 nci fıkrasında; "1 inci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve Kolluk Kuvvetleri mensupları ile kamu hizmeti görevlilerinin dernek kurma haklarına başkaca sınırlamalar getirilmesine veya bu hürriyeti kullanmalarının yasaklanmasına engel değildir" denilmektedir.

Görüldüğü gibi bu hükümlerle; Silahlı Kuvvetler, Kolluk Kuvvetleri mensupları ve memur statüsünde olsun olmasın kamu hizmeti görevlilerinin dernek kurma haklarına, gerek görüldüğünde sınırlamalar getirilebileceği gibi, dernek kurma özgürlüklerini kullanmaları da yasaklanabilecektir.

Oysa ki, Anayasa değişikliği ile fıkra şu hale getirilmiştir :

" 1 inci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve Kolluk Kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde Devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirmesine engel değildir."

Buna göre;

– Dernek kurma özgürlüğü Silahlı Kuvvetler ile Kolluk Kuvvetleri mensupları da dahil olmak üzere kamu görevlileri için yasaklanamayacaktır.

– Yalnızca Silahlı Kuvvetler ve Kolluk Kuvvetleri mensuplarının dernek kurma özgürlükleri sınırlandırılabilir.

– Devlet memurlarının bu özgürlüklerini kullanmalarına ise, ancak görevlerinin gerektirdiği ölçüde sınırlamalar getirilebilecektir.

Kanun teklifinin 1 inci maddesi ise şöyle düzenlenmiştir :

“MADDE 1. – 6.10.1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanununun 4 üncü maddesinin (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen memur statüsündeki kamu hizmeti görevlileri.”

Görülüyor ki, bu düzenleme ile Anayasada yapılan değişiklik Dernekler Kanununa yansıtılmaktadır. Tam tersine Silahlı Kuvvetler ile Kolluk Kuvvetleri mensuplarına ve memur statüsündeki kamu hizmeti görevlilerine dernek kurma yasağı getirilmektedir.

Ayrıca dernek kurma özgürlüğünün sınırlandırılması memurlar için getirilmişken, bu kapsam genişletilerek memur tanımı dışında kalan kamu hizmeti görevlileri için de yasak getirilmiştir.

Açıkça görülmektedir ki bu düzenleme Anayasanın öngörmediği yasaklamalar ve sınırlamalar getirmektedir. Bu nedenle Anayasaya aykırıdır.

2. Teklifin 3 üncü maddesi ile Dernekler Kanununun 51 inci maddesinde değişiklik yapılarak derneğin merkezinin veya şubesinin bulunduğu ilin valiliğince, Anayasada yapılan değişiklik uyarınca, hangi hallerde faaliyetten alıkonulabileceği düzenlenmektedir.

Anayasanın 33 üncü maddesinin değişiklikten sonraki 4 üncü fıkrasında kanunla görevlendirilecek merciin;

- Millî Güvenliğin,
- Kamu düzeninin,
- Suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin,
- Yakalamanın,

Gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, derneği faaliyetten men edebileceği esas getirilmiştir.

Oysaki teklifin 3 üncü maddesi ile Dernekler Kanununun 51 inci maddesinde yapılan değişiklikte yukarıda belirtilen faaliyetten men nedenleri genişletilerek, Anayasada öngörülmemiş;

- Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü,
- Genel ahlâk,
- Gecikmesinde sakınca bulunan haller,

Gibi faaliyetten men edilmeye esas olan nedenler eklenmek suretiyle düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenleme yasakların ve sınırlamaların olabildiğince kaldırılmasını amaçlayan ve bu doğrultuda Anayasayı değiştiren irade ve arzuya ters düştüğü gibi Anayasanın değiştirilmiş yeni hükmüne de açıkça aykırı bulunmaktadır.

Sunulan bu nedenler karşısında teklifin her iki maddesinin ilgili bölümlerine karşıyız.

Atila Sav
Komisyon Üyesi
Hatay

M. Seyfi Oktay
Komisyon Üyesi
Ankara

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ HASAN KORKMAZCAN İLE SİYASİ PARTİ GRUPLARINI
TEMSİLEN 10 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

DERNEKLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 6.10.1983 tarihli ve 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 4 üncü maddesinin (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen memur statüsündeki kamu hizmeti görevlileri,

MADDE 2. – Dernekler Kanununun 51 inci maddesinin ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

... Kendiliğinden dağılma hali, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin veya Cumhuriyet savcılığının istemi üzerine sulh hukuk mahkemesince tespit edilir.

MADDE 3. – Dernekler Kanununun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 54. – Bir derneğin veya şubesinin faaliyetleri bakımından Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğinin, kamu düzeninin, genel ahlâkın suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde o derneğin merkezinin veya şubesinin bulunduğu ilin valiliği, gerekçeli bir kararla derneği veya şubeyi faaliyetten alıkoyabilir. Valilik, men kararını yirmidört saat içinde asliye hukuk mahkemesinin onayına sunar. Mahkeme, valiliğin kararı onama veya kaldırma şeklindeki kararı kırksekiz saat içinde verir. Aksi halde idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Faaliyetten alıkonulma kararı suç teşkil eden fiiller sebebiyle alınmış ise, ilgili valilikçe düzenlenen dosyanın bir sureti en kısa zamanda Cumhuriyet savcılığına verilir.

Faaliyetten alıkonulan dernek şubesinin bulunduğu yerde men kararının geçerlik süresi içinde aynı derneğin başka bir şubesi açılmaz.

Faaliyetten alıkonulan derneklerin maddî ve hukukî varlıklarının korunması için mahallî sulh mahkemesince kayyım tayin edilir.

MADDE 4. – Dernekler Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları, çalışma konuları veya çalışma biçimleri arasında açıkça belirtilmek kaydıyla siyasî partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım kabul edebilirler ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler.

MADDE 5. – Dernekler Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendindeki “Bu Kanunun 4 üncü maddesinin bir numaralı bendinde” ibaresi, “Aşağıda”; 55 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesindeki “kendiliğinden dağılmış sayılan” ibaresi ile üçüncü fıkrasındaki “kendiliğinden dağılmış sayılmasına” ibaresi, “kendiliğinden dağıldığı tespit edilen” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6. – Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin (11) numaralı bendi yürürlükten kaldırılarak, maddenin bütün bend numaraları teselsül ettirilmiş, 10 uncu maddenin üçüncü fıkrası ile 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasındaki “ile milletvekilleri” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

DERNEKLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Teklifin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. – Teklifin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

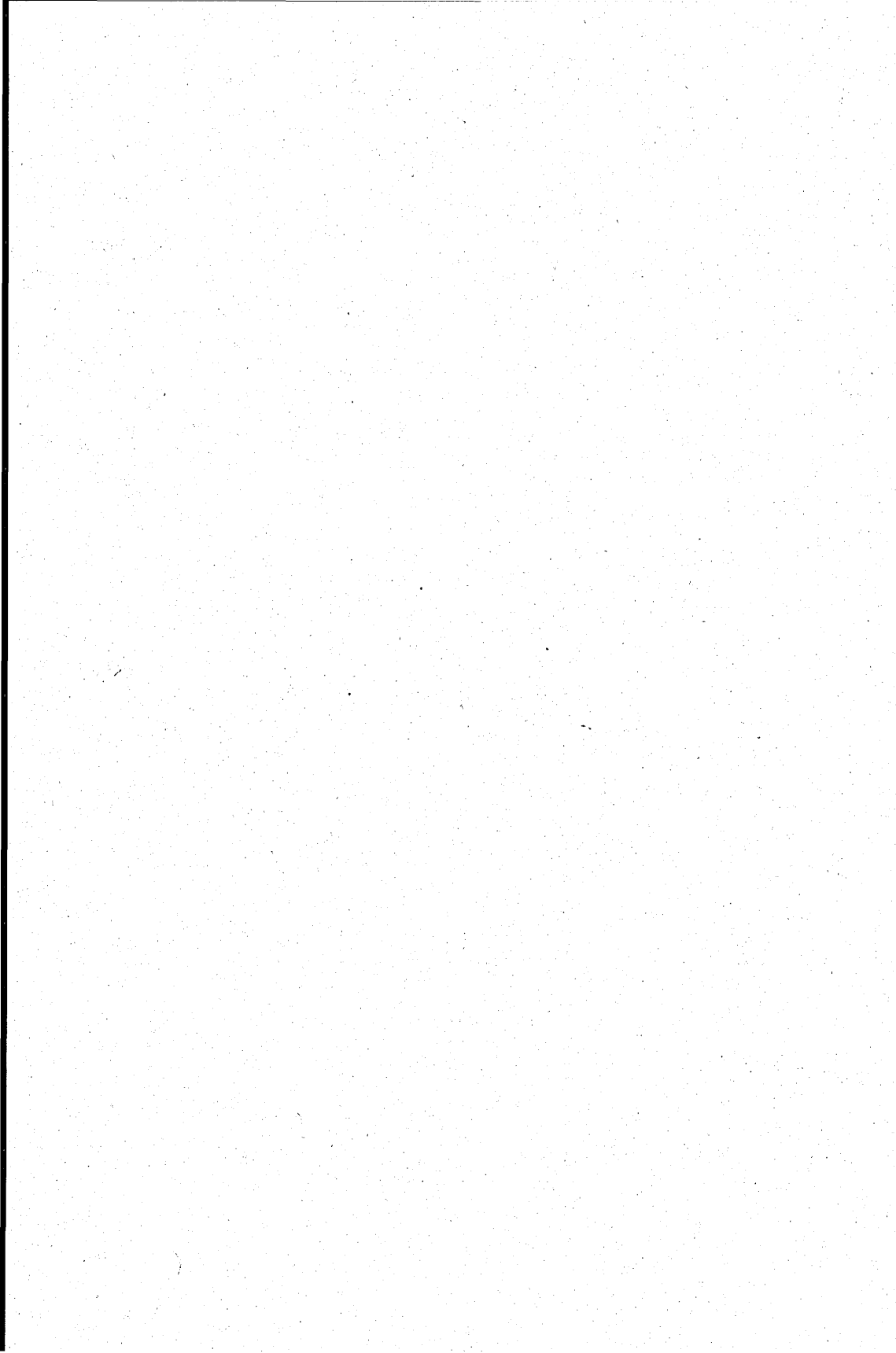
MADDE 5. – Teklifin 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. – Teklifin 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. – Teklifin 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. – Teklifin 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 326)

Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Aynı Mahiyetteki Kanun Tasarısı ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 31 Arkadaşının ve Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/568, 1/564, 2/407, 2/449)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Hasan Korkmazcan

Denizli

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

M. Oltan Sungurlu

Gümüşhane

Turhan Güven

İçel

Mümtaz Soysal

Zonguldak

Atila Sav

Hatay

Mustafa Kamalak

K. Maraş

Nejat Arseven

Ankara

Ahmet İyimaya

Amasya

Hikmet Sami Türk

Trabzon

M. Seyfi Oktay

Ankara

GEREKÇE

Anayasamızın siyasî partilerin uyacakları esasları düzenleyen 69, milletvekilliğinin düşmesini düzenleyen 84, Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulünü düzenleyen 149 uncu maddeleri 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla değiştirilmiştir.

Bu değişiklikle siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî parti genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilinin savunmasının dinleneceğine ve siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin denetimine ilişkin hükümler getirilmiştir. Ayrıca milletvekilliğinin düşmesi yeniden düzenlenmiştir.

Anayasada yapılan bu değişikliğe paralel olarak 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun ilgili maddelerinde değişiklik yapılması zorunlu hale gelmektedir.

Siyasî parti grupları temsilcilerinden oluşan özel komisyonun vardığı mutabakat sonucu hazırlanıp grup temsilcisi milletvekilleri tarafından imzalanan teklifimiz bu amaçla hazırlanmıştır.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1137/167

6.1.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 12.12.1996 tarihinde kararlaştırılan "Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

26 Temmuz 1995 tarih ve 22355 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4121 sayılı Kanun ile, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının, Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulü ile, siyasî partilerin malî denetimlerine ilişkin hükümlerinde değişiklikler yapılmıştır.

Anayasada yapılan bu değişikliklere uygulama kabiliyeti kazandırılabilmesi için 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun ilgili maddelerinde değişiklikler yapılması amacıyla bu Tasarı hazırlanmış bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Anayasada yapılan değişikliğe paralel olarak 2949 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin 5 numaralı bendine "mal edinimleri" ifadesi eklenmiş ve 6 numaralı bentde geçen "üyelüğün düştüğüne" ibaresi "milletvekilliğinin düşmesine" "Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi" ibaresi "Milletvekili" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 2. – Bu maddeyle, çerçeve 1 inci maddede yapılan değişikliğin sonucu olarak, 2949 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin denetiminin Sayıştay'dan yardım sağlanmak suretiyle yapılacağı hususu düzenlenmektedir.

Madde 3. – 2949 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde yapılan değişiklikle; siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenilen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasının dinleneceği yolundaki Anayasanın 149 uncu maddesinin son fıkrasına eklenen cümle paralelinde düzenleme yapılmıştır.

Madde 4. – Bu maddeyle Anayasanın 84 üncü maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak

2949 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin başlığı ile birinci ve ikinci fıkraları değiştirilmiştir. Madde başlığı maddenin içeriğine uygun olarak “Dokunulmazlığın kaldırılması veya milletvekilliğinin düşmesi durumlarında iptal istemi” şeklinde değiştirilmiş ve yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya istifa, milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar etme veya meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmama nedenleri ile milletvekilliğinin düşmesine karar verilmiş olması hallerinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekili veya milletvekili olmayan bakan ve diğer bir milletvekiline iptal isteminde bulunma hakkı tanınmaktadır.

Madde 6. – Yürürlük maddesidir.

Madde 7. – Yürütme maddesidir.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ANAYASA MAHKEMESİNİN KURULUŞU VE YARGILAMA USULLERİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 10.11.1983 tarihli ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 18 inci maddesinin 5 ve 6 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun denetimini yapmak;

6. Milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine veya milletvekili olmayan bakanların dokunulmazlığının kaldırılmasına Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilmesi hallerinde, ilgililerin Anayasa veya içtüzük hükümlerine aykırılık iddiasına dayanan iptal istemlerini karara bağlamak.”

MADDE 2. – 2949 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin denetimi, bu Kanunda ve diğer kanunlarda gösterilen usullere göre yapılır. Anayasa Mahkemesi bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştay’dan yardım sağlar.”

MADDE 3. – 2949 sayılı Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 33. – Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılan siyasî partilerin temelli kapatılması veya kapatılmasına ilişkin davalar, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanmak suretiyle dosya üzerinde incelenir ve karara bağlanır. Bu davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilinin savunması dinlenir.

Anayasa Mahkemesi gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek için ilgilileri ve konu hakkındaki bilgisi olanları çağırır; bu halde, 31 inci madde hükmü uygulanmaz.”

MADDE 4. – 2949 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin başlığı ile birlikte birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dokunulmazlığın kaldırılması veya milletvekilliğinin düşmesi durumlarında, iptal istemi;”

“Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına karşı, ilgili milletvekili veya milletvekili olmayan bakan ile diğer bir milletvekili iptal istemi ile başvurabilir. Bu istem, Anayasa Mahkemesince onbeş gün içinde karara bağlanır.

İptal istemine konu oluşturan Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına karşı Anayasa Mahkemesine başvurma hakkı, kararın alındığı günden başlayarak yedi gün sonra düşer.”

MADDE 5. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.V.

T. Tayan

Devlet Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

I. Saygın

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı V.

I. Saygın

Devlet Bakanı

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

B. Aksoy

Devlet Bakanı V.

B. Aksoy

Devlet Bakanı V.

Y. Aktuna

Devlet Bakanı

B. Şeker

Adalet Bakanı

Ş. Kazan

İçişleri Bakanı

M. Akşener

Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. M. Sağlam

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. Demirci

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

N. Kurt

Kültür Bakanı

İ. Kahraman

Orman Bakanı

M. H. Dağlı

Devlet Bakanı

F. Adak

Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. Gül

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Tekir

Devlet Bakanı

M. Altınsoy

Devlet Bakanı

L. Esengün

Devlet Bakanı

A. C. Tunç

Devlet Bakanı V.

Ş. Kazan

Devlet Bakanı

T. R. Güneri

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Günbey

Devlet Bakanı

Dr. A. Demircan

Millî Savunma Bakanı

T. Tayan

Maliye Bakanı

Doç. Dr. A. Şener

Bay. ve İskân Bakanı

C. Ayhan

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

N. Çelik

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. R. Kutan

Turizm Bakanı

B. Yücel

Çevre Bakanı

M. Z. Tokar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

<i>Deniz Baykal</i>	<i>Önder Sav</i>
Antalya	Ankara
<i>Nihat Matkap</i>	<i>Prof. Dr. Oya Araslı</i>
Hatay	İçel
<i>Adnan Keskin</i>	<i>Atila Sav</i>
Denizli	Hatay
<i>Eşref Erdem</i>	<i>Ali Haydar Şahin</i>
Ankara	Çorum
<i>Nezir Büyükcengiz</i>	<i>İrfan Gürpınar</i>
Konya	Kırklareli
<i>Ali Rıza Bodur</i>	<i>Mahmut Işık</i>
İzmir	Sivas
<i>Ayhan Fırat</i>	<i>A. Güryüz Ketenci</i>
Malatya	İstanbul
<i>Zeki Çakıroğlu</i>	<i>Metin Arıfağaoğlu</i>
Muğla	Artvin
<i>Altan Öymen</i>	<i>M. Seyfi Oktay</i>
İstanbul	Ankara
<i>Ercan Karakaş</i>	<i>Yusuf Öztıp</i>
İstanbul	Antalya
<i>Erol Çevikçe</i>	<i>Yılmaz Ateş</i>
Adana	Ankara
<i>Ali Topuz</i>	<i>Bekir Kumbul</i>
İstanbul	Antalya
<i>Aydın Güven Gürkan</i>	<i>Ahmet Küçük</i>
İzmir	Çanakkale
<i>Hikmet Çetin</i>	<i>Murat Karayalçın</i>
Gaziantep	Samsun
<i>Algan Hacaloğlu</i>	<i>Sabri Ergül</i>
İstanbul	İzmir
<i>Celal Topkan</i>	<i>Mustafa Kul</i>
Adıyaman	Erzincan

GENEL GEREKÇE

26 Temmuz 1995 tarih ve 22355 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4121 sayılı Kanun ile, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının, Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulü ile, siyasî partilerin malî denetimlerine ilişkin hükümlerinde değişiklikler yapılmıştır.

Anayasada yapılan bu değişikliklere uygulama kabiliyeti kazandırılabilmesi için 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun ilgili maddelerinde değişiklikler yapılması amacıyla bu teklif hazırlanmış bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Anayasada yapılan değişikliğe paralel olarak 2949 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin 5 numaralı bendine "mal edinimleri" ifadesi eklenmiş ve 6 numaralı bentde geçen "üyelüğün düştüğüne" ibaresi "milletvekilliğinin düşmesine" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 2. - Bu maddeyle, çerçeve 1 inci maddede yapılan değişikliğin sonucu olarak, 2949 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak "mal edinimleri" ibaresi fıkra metnine dahil edilmektedir.

Madde 3. - 2949 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenilen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasının dinleneceği yolundaki Anayasanın 149 uncu maddesinin son fıkrasına eklenen cümle paralelinde düzenleme yapılmıştır. Yapılan bu değişiklikle, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan siyasî parti başkanının parti adına dava açma ve davada husumet yetkisinin genel başkana veya ona izafeten bu yetkileri kullanmak üzere parti tüzüğüünün göstereceği parti mercilerine ait olduğu yolundaki hüküm uyarınca, siyasî partilerin kapatılması davalarında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının dinlenmesinden sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanının veya ona izafeten bu yetkiyi kullanmak üzere parti tüzüğüünün gösterdiği mercinin veya genel başkanın tayin edeceği bir vekilin savunmasının dinleneceği hükmü getirilmektedir.

Madde 4. - Bu maddeyle Anayasanın 84 üncü maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak 2949 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin başlığı ile birinci ve ikinci fıkraları değiştirilmiştir. Madde başlığı maddenin içeriğine uygun olarak "Dokunulmazlığın kaldırılması veya milletvekilliğinin düşmesi hallerinde iptal istemi" şeklinde değiştirilmiş ve yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya istifa, milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar etme veya meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmama nedenleri ile milletvekilliğinin düşmesine karar verilmiş olması hallerinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili üye veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden birine iptal isteminde bulunma hakkı tanınmaktadır.

Madde 5. - Yürürlük maddesidir.

Madde 6. - Yürütme maddesidir.

ANTALYA MİLLETVEKİLİ DENİZ BAYKAL VE 31 ARKADAŞININ TEKLİFİ

**ANAYASA MAHKEMESİNİN KURULUŞU VE YARGILAMA USULLERİ HAKKINDA
KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 10.11.1983 tarih ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 18 inci maddesinin 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde, 6 numaralı bendinde geçen “üyeliğin düştüğüne” ibaresi” milletvekilliğinin düşmesine” şeklinde değiştirilmiştir.

5. Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun denetimini yapmak;

MADDE 2. – 2949 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin denetimi, bu Kanunda ve özel kanunda gösterilen usullere göre yapılır.”

MADDE 3. – 2949 sayılı Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 33. – Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılan siyasî partilerin temelli kapatılmasına veya kapatılmasına ilişkin davalar, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanmak suretiyle dosya üzerinde incelenir ve karara bağlanır. Davada, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının dinlenmesinden sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanının veya ona izafeten bu yetkiyi kullanmak üzere parti tüzüğüne gösterdiği merciin veya genel başkanın tayin edeceği bir vekilin savunması dinlenir. Anayasa Mahkemesi gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek için ilgilileri ve konu hakkında bilgisi olanları çağırır; bu halde, 31 inci madde hükmü uygulanmaz.

Anayasa Mahkemesince verilen kararlar kesindir.”

MADDE 4. – 2949 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin başlığı ile birlikte birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dokunulmazlığın kaldırılması veya milletvekilliğinin düşmesi hallerinde iptal istemi”

“Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya istifa, milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar etme veya meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmama nedenleri ile milletvekilliğinin düşmesine karar verilmiş olması hallerinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekili, kararın, Anayasaya, kanuna veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Anayasa Mahkemesi iptal istemini on beş gün içerisinde kesin karara bağlar.”

MADDE 5. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2949 Sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Mahmut Oltan Sungurlu

Gümüşhane

Murat Başesgioğlu

Kastamonu

M. Cumhur Ersümer

Çanakkale

Zeki Çakan

Bartın

GEREKÇE

4121 Sayılı Kanunla T.C. Anayasasında yapılan değişiklik ile Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulü ile siyasî partilerin malî denetimlerine ilişkin hükümlerde değişiklik yapılmıştır. Anayasada yapılan bu değişikliğe paralel olarak 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 18, 33 ve 34 üncü maddelerinde değişiklik öngörülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – 2949 Sayılı Kanunun 18 inci maddesinin 6 ncı bendindeki “veya üyeliğın düştüğüne” ibaresi “veya Milletvekilliğının düşmesine” olarak değiştirilmiştir.

Madde 2. – 2949 Sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde, Anayasanın 149 uncu maddesindeki değişikliğe paralel olarak Siyasî Partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda Yargıtay Cumhuriyet başsavcısından sonra kapatılması istenilen Siyasî Partinin bir temsilcisinin savunmasının dinleneceği öngörülmüştür.

Madde 3. – 2949 Sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin başlığındaki “ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sıfatının düşmesi” birinci fıkrasında geçen “veya Milletvekilliğının düşmesi” birinci fıkrasında geçen “veya üyeliğın düştüğüne” ibaresi “veya Milletvekilliğının düştüğüne”, ikinci fıkrasındaki bir hafta ibaresi (7 gün) olarak değiştirilmiştir.

GÜMÜŞHANE MİLLETVEKİLİ M. OLTAN SUNGURLU VE 3 ARKADAŞININ TEKLİFİ

**2949 SAYILI ANAYASA MAHKEMESİNİN KURULUŞU VE YARGILAMA USULLERİ-
HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 10.11.1983 tarihli ve 2949 Sayılı Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 18 inci maddesinin (6) numaralı bendindeki “veya üyeliğinin düştüğüne” ibaresi “veya Milletvekilliğinin düşmesine” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. – 10.11.1983 tarihli ve 2949 Sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılan Siyasî Partilerin kapatılması veya temelli kapatılmasına ilişkin davalar, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Hükümleri uygulanmak suretiyle dosya üzerinde incelenir ve karara bağlanır. Bu davalarda Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması veya temelli kapatılması istenilen Siyasî Partinin Genel Başkanı veya tayin edeceği bir vekilinin savunması dinlenir.”

MADDE 3. – 10.11.1983 tarihli ve 2949 Sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin başlığındaki “ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği sıfatının düşmesi” ibaresi “veya Milletvekilliğinin düşmesi..” birinci fıkrasında geçen “..veya üyeliğinin düştüğüne..” ibaresi “..veya Milletvekilliğinin düştüğüne” ikinci fıkrasındaki “.. bir hafta” ibaresi “7 gün” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 4. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürüttür.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

26.5.1997

Esas No : 2/568, 1/564, 2/407, 2/449

Karar No : 18

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca;

– Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 31 Arkadaşının; Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/407) 1.8.1996,

– Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının; 2949 Sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/449) 3.10.1996,

– Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin; Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/568) 22.11.1996,

– Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı (1/564) 9.1.1997,

Tarihlerinde Esas Komisyon olarak Komisyonumuza gönderilmiştir.

Komisyonumuz teklifler ve Tasarayı 15.5.1997 tarihli toplantısında görüşmüştür.

Teklifler ve Tasarının 4121 sayılı Kanunla gerçekleştirilen Anayasa değişikliğinin Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun ilgili maddelerine yansıtılmasına yönelik olması nedeniyle, Komisyonumuz teklifler ve Tasarımı Anayasaya uyum kanunlarını görüşmek üzere kurulan Partilerarası Özel Komisyonun mutabakat metni olan 2/568 esas sayılı Kanun Teklifinde birleştirerek görüşmeyi kararlaştırmıştır.

Anayasamızın, siyasî partilerin uyacakları esasları düzenleyen 69, milletvekilliğinin düşmesini düzenleyen 84, Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulünü düzenleyen 149 uncu maddeleri 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla değiştirilmiştir.

Bu değişiklikle;

– Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin Kanuna uygunluğunun Anayasa Mahkemesince denetleneceği ve bu denetim görevi yerine getirilirken Sayıştay'dan yardım sağlanacağı,

Siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî parti genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilinin savunmasını dinleyeceği,

Yolunda hükümler getirilmiş, ayrıca milletvekilliğinin düşmesi yeniden düzenlenmiştir.

Teklif, Anayasada yapılan bu değişikliklerin 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun değişiklikle ilgili 18, 30, 33 ve 34 üncü maddelerine yansıtılmasıyla ilgilidir.

Teklifin maddeleri ve tümü bu amaç doğrultusunda Komisyonumuzca aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığına saygı ile sunulur.

Başkan
Ahmet İyimaya
Amasya
Sözcü
M. Kemal Aykurt
Denizli
Üye
Uğur Aksöz
Adana
Üye
Lütfi Doğan
Gümüşhane
Üye
Turhan Güven
İçel
Üye
Metin Perli
Kütahya
Üye
Abdülkadir Baş
Nevşehir

Başkanvekili
Mehmet Ali Şahin
İstanbul
Kâtip
Hayrettin Dilekcan
Karabük
Üye
M. Seyfi Oktay
Ankara
Üye
Atıla Sav
Hatay
Üye
Ali Oğuz
İstanbul
Üye
Metin Emiroğlu
Malatya
Üye
Metin Bostancıoğlu
Sinop

Üye
Hikmet Sami Türk
Trabzon

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ HASAN KORKMAZCAN İLE SİYASİ PARTİ GRUPLARINI
TEMSİLEN 10 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**ANAYASA MAHKEMESİNİN KURULUŞU VE YARGILAMA USULLERİ HAKKINDA
KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 10.11.1983 tarihli ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 18 inci maddesinin 5 ve 6 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

5. Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin Kanuna uygunluğunun denetimini yapmak;

6. Milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine veya milletvekili olmayan bakanların dokunulmazlığının kaldırılmasına Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilmesi hallerinde, ilgililerin Anayasa veya içtüzük hükümlerine aykırılık iddiasına dayanan iptal istemlerini karara bağlamak;

MADDE 2. – 2949 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin denetimi, bu Kanunda ve diğer Kanunlarda gösterilen usullere göre yapılır. Anayasa Mahkemesi bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştay'dan yardım sağlar.

MADDE 3. – 2949 sayılı Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 33. – Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılan siyasî partilerin temelli kapatılması veya kapatılmasına ilişkin davalar, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanmak suretiyle dosya üzerinde incelenir ve karara bağlanır. Bu davalarda Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilinin savunması dinlenir.

Anayasa Mahkemesi gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek için ilgilileri ve konu hakkında bilgisi olanları çağırır; bu halde, 31 inci madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 4. – 2949 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin başlığı ile birlikte birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dokunulmazlığın kaldırılması ve milletvekilliğinin düşmesi durumlarında iptal istemi

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına karşı, ilgili milletvekili veya milletvekili olmayan bakan ile diğer bir milletvekili iptal istemi ile başvurabilir. Bu istem, Anayasa Mahkemesince on beş gün içinde karara bağlanır.

İptal istemine konu oluşturan Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına karşı Anayasa Mahkemesine başvurma hakkı, kararın alındığı günden başlayarak yedi gün sonra düşer.

MADDE 5. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**ANAYASA MAHKEMESİNİN KURULUŞU VE YARGILAMA USULLERİ HAKKINDA
KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

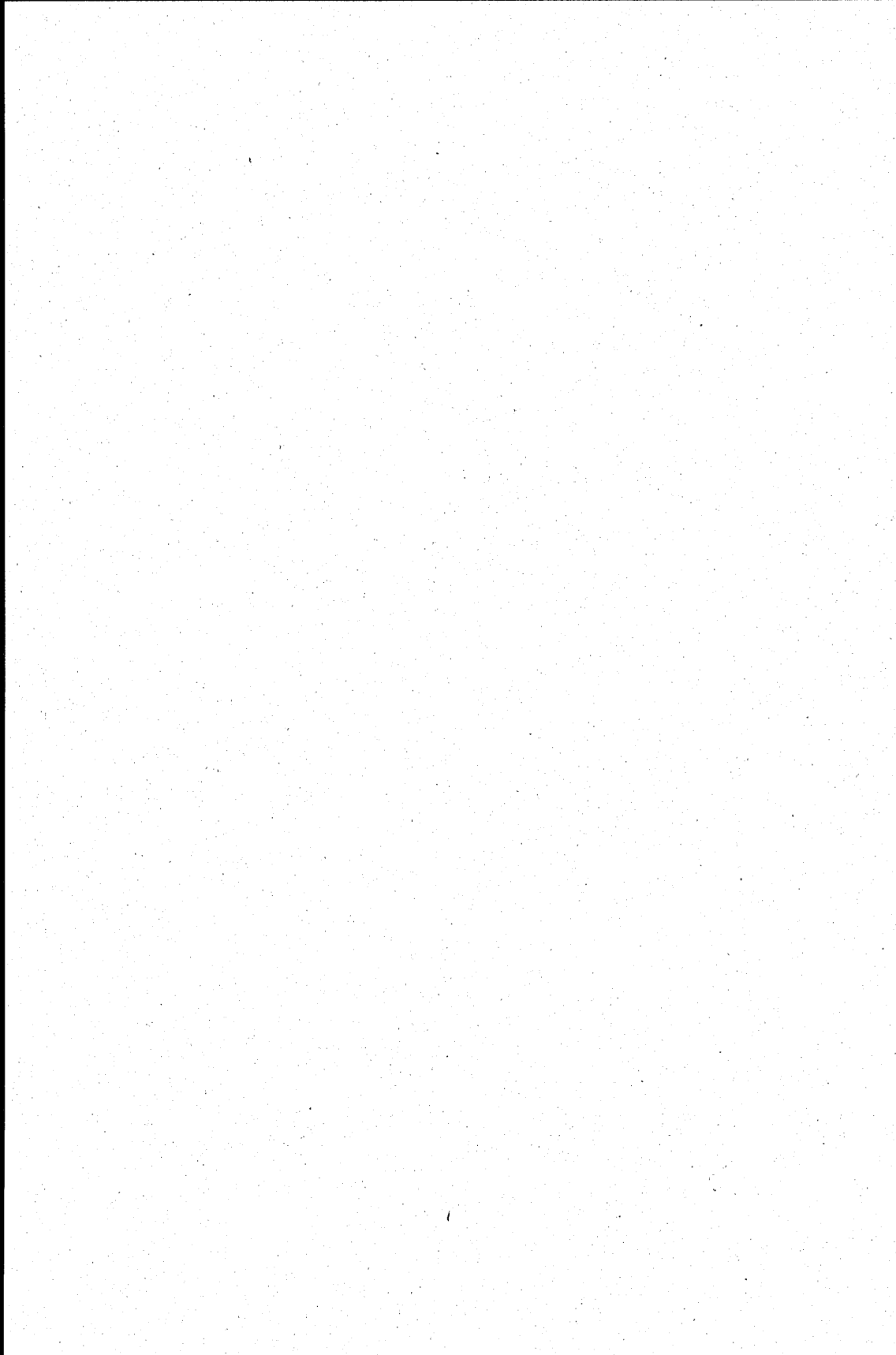
MADDE 3. – Teklifin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. – Teklifin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. – Teklifin 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. – Teklifin 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

115 İNCİ BİRLEŞİM

3 . 7 . 1997 PERŞEMBE

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa Bir Geçici Madde Eklennesine İlişkin 488 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/215) (S. Sayısı : 23) (Dağıtma tarihi : 12.6.1996)

2. — Emniyet Teşkilatı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132) (Dağıtma tarihi : 14.11.1996)

3. — Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin 492 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/218) (S. Sayısı : 164) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

4. — 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 254 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 326 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/71, 1/111) (S. Sayısı : 168) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

5. — Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemlî, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rizo Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller; Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232) (Dağıtma tarihi : 26.2.1997)

6. — Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 29 Arkadaşının, Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/730, 2/411, 2/450, 2/622) (S. Sayısı : 318) (Dağıtma tarihi : 22.5.1997)

7. — Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin; Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Aynı Mahiyetteki Kanun Tasarısı ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 31 Arkadaşının ve Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının; Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/568, 1/564, 2/407, 2/449) (S. Sayısı : 326) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

× 8. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet ve Çevre komisyonları raporları (1/436) (S. Sayısı : 332) (Dağıtma tarihi : 6.6.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

9. — Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/530) (S. Sayısı : 146) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ücretsiz Sağlık Hizmetlerine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/313) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

× 11. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/390) (S. Sayısı : 157) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 12. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 160) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 13. — Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna - Hersek ve Hırvatistan Cumhuriyetleri Arasında Geri Dönüş Eylemi İçin İyi Niyet Misonu ve Ortak Polis Gücü Oluşturulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/383) (S. Sayısı : 190) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna - Hersek Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/376) (S. Sayısı : 191) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/335) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti ve Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/369) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/366) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 18. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümetine 10.000 Adet Eğitim Elbisesi Bağışlamasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 207) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 19. — Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Dostane İlişkiler ve İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/505) (S. Sayısı : 218) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti ve Türkmenistan Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/322) (S. Sayısı : 222) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti ve Gürcistan Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/370) (S. Sayısı : 224) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

× 22. — Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel, Teknik ve Ekonomik İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/314) (S. Sayısı : 225) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti ve Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/506) (S. Sayısı : 234) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 237) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/557) (S. Sayısı : 239) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

26. — Mera Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (1/509) (S. Sayısı : 231) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

27. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Arsa Ofisi Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/581) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

28. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 8 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/334) (S. Sayısı : 147) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

29. — İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değışiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/531) (S. Sayısı : 145) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

30. — Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 4.7.1934 Tarih ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değıştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/64) (S. Sayısı : 15) (Dağıtma tarihi : 14.5.1996)

31. — Yabancıların Türkiye'de İkâmet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 30) (Dağıtma tarihi : 27.6.1996)

32. — Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değıştirilmesine Dair Kanun Tasarıları ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/439, 1/428, 1/430) (S. Sayısı : 34) (Dağıtma tarihi : 1.7.1996)

33. — İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 5 Arkadaşının; Genel Nüfus Tespiti Yapılması ve Seçmen Kütüklerinin Güncelleştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/216) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 8.7.1996)

34. — Eski Yugoslavya'da İşlenen Bazı Suçların Kovuşturulması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/467) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 9.7.1996)

35. — Türk Ticaret Kanununun Bir Maddesinde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Adalet komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

36. — 3167 Sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/461) (S. Sayısı : 56) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

37. — Kimlik Bildirme Kanununda Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/292) S. Sayısı : 60) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

38. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarıları ile Kahramanmaraş Milletvekili Esat Bütün ve 19 Arkadaşının; 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Ek 8 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine ve Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 11 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/443, 1/464, 2/348, 2/352) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

39. — Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/460) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 24.7.1996)

40. — Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/463) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

41. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/342) (S. Sayısı : 65) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

42. — Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/456) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

43. — Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve İçişleri komisyonları raporları (1/462) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

44. — Belediye Kanununun 127 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/468) (S. Sayısı : 70) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

45. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/406) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

46. — Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/479) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

47. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/485) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

48. — Belediye Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/454) (S. Sayısı : 76) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

49. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

50. — Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/475) (S. Sayısı : 105) (Dağıtma tarihi : 22.10.1996)

51. — Sıtma ve Frengi Haçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/507) (S. Sayısı : 114) (Dağıtma tarihi : 7.11.1996)

52. — Sakarya Milletvekili Ersin Taranoğlu'nun; Sapanca Gölü ve Civarındaki Su Kaynaklarının Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/20) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 8.11.1996)

× 53. — Millî Savunma Bakanlığı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlarda Döner Sermaye Teşkili ve İşletilmesine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/429) (S. Sayısı : 137) (Dağıtma tarihi : 22.11.1996)

× 54. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/330) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

55. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 56 Arkadaşının, Elbistan İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 148) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

× 56. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 155) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 57. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 159) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 58. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/486) (S. Sayısı : 161) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 59. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/389) (S. Sayısı : 162) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

60. — Hâkim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun İki Maddesinin Yeniden Düzenlenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/544) (S. Sayısı : 176) (Dağıtma tarihi : 19.12.1996)

61. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hallerinin Sureti İdaresi Hakkında 80 Sayılı Kanunun 1 inci ve 552 Sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/580) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

× 62. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/474, 1/484) (S. Sayısı : 182) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

63. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/583) (S. Sayısı : 184) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

64. — Yozgat Milletvekilleri İsmail Durak Ünlü, Yusuf Bacanlı ve Lütfullah Kayalar'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanunda ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergeleri (2/250) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

65. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

× 66. — Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Gözden Geçirilmiş)'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 67. — Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 189) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

× 68. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 188) (Dağıtma tarihi : 17.1.1997)

× 69. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 17 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili Necdet Tekin'in; Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/522, 2/468) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 70. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/535) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

71. — Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 72. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kültür Merkezleri Kurulması ve Bu Merkezlerin Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/473) (S. Sayısı : 186) (Dağıtma tarihi : 30.1.1997)

× 73. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/382) (S. Sayısı : 198) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 74. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 75. — Cebri veya Mecburi Çalıştırma Hakkında 29 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/515) (S. Sayısı : 210) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 76. — İstihdama Kabulde Asgarî Yaşa İlişkin 138 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/516) (S. Sayısı : 211) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

77. — Maden Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/388) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 78. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/536) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 79. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 221) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 80. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurulu Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/352) (S. Sayısı : 223) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

81. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın, Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/584) (S. Sayısı : 227) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

82. — İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/555) (S. Sayısı : 228) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

83. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/552) (S. Sayısı : 229) (Dağıtma tarihi : 21.2.1997)

× 84. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Beyaz Rusya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/545) (S. Sayısı : 233) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 85. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/334) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 86. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Ta-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

sarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/546) (S. Sayısı : 236) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

87. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/568) (S. Sayısı : 241) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

88. — Tokat Milletvekili Ahmet Feyzi Inceöz ve 20 Arkadaşının; 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 574 ve 575 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/54) (S. Sayısı : 243) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

89. — Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 244) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

90. — Amasya Milletvekili Aslan Ali Hatipoğlu ve 9 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 230) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

91. — Maden Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 245) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

92. — Tekirdağ Milletvekili Enis Sülün ve 11 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/536) (S. Sayısı : 246) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

93. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 30 uncu Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/318) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 14.3.1997)

94. — Adıyaman Milletvekili Celal Topkan ve 8 Arkadaşı ile Hatay Milletvekili Mehmet Silay ve 15 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/427, 2/431) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

95. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci ve 9 Arkadaşının, 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Ku-

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

rumları Teşkilatı Hakkında Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/2) (S. Sayısı : 255) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

96, — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney'in, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/12) (S. Sayısı : 256) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

97, — Yargıtay Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/420, 1/284) (S. Sayısı : 251) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

98, — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/124) (S. Sayısı : 259) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

99. — Nevşehir Milletvekili Abdülkadir Baş ve 5 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/281) (S. Sayısı : 260) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

100. — Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Kuruluşu Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/579) (S. Sayısı : 267) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

× 101. — Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/533) (S. Sayısı : 258) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 102. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 261) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 103. — Dünya Sağlık Teşkilatı Anayasasının 24 ve 25 inci Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 262) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 104. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çek Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/472) (S. Sayısı : 263) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 105. — Motorlu Taşıtlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/367) (S. Sayısı : 265) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

106. — İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu ve 9 Arkadaşının, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 269) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

107. — Vakıflar Umum Müdürlüğü Vazife ve Teşkilatı Hakkında Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/457) (S. Sayısı : 270) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

108. — Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/532) (S. Sayısı : 266) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

109. — Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Yalova Milletvekili Yaşar Okuyan ve 11 Arkadaşının, 25.3.1988 Tarih ve 3419 Sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/480, 2/705) (S. Sayısı : 274) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

× 110. — Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Personelin Yasal Statüsüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/587) (S. Sayısı : 275) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

× 111. — İzmir Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/586) (S. Sayısı : 276) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

112. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Güvenlik Şeref Madalyası ve Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası Kanunu Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/593) (S. Sayısı : 279) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

113. — Kars Milletvekili Selahattin Beyribey'in, 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna 29.8.1996 Gün ve 4178 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici Madde 9'da Yer Alan Sürenin Uzatılmasına Dair Kanun Teklifi ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 16 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/653, 2/735) (S. Sayısı : 280) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

114. -- Ordu Milletvekili Şükrü Yürür ve 5 Arkadaşının, Erbaş ve Er Ailelerinin Ücretsiz Tedavisi Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Savunma Komisyonu Raporu ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/285) (S. Sayısı : 282) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

115. — Sosyal Sigortalar Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/581) (S. Sayısı : 283) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

116. -- Hatay Milletvekilleri Ali Uyar ve Hüseyin Yayla'nın, Üç İlçe ve Bir İl Kurulması ile İlgili Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/585) (S. Sayısı : 284) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

117. — 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Kanun, 24.5.1983 Tarih ve 2829 Sayılı Kanun ile 17.10.1983 Tarih ve 2925 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Emin Kul'un ve İstanbul Milletvekili Cevdet Selvi ve Altı Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonları raporları (1/572, 2/378, 2/387) (S. Sayısı : 286) (Dağıtma tarihi : 11.4.1997)

118. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/421) (S. Sayısı : 289) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

119. -- Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/548) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

120. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/549) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

121. — Askerî Havaalanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/405) (S. Sayısı : 292) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 122. — Inmarsat Gemi Yer İstasyonlarının Karasularında ve Limanlarda Kullanılması Uluslararası Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/554) (S. Sayısı : 293) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 123. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilatı Anlaşması ve Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilatı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/450) (S. Sayısı : 296) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 124. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilatı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/517) (S. Sayısı : 294) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 125. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilatı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/488) (S. Sayısı : 295) (Dağıtma tarihi : 29.4.1994)

× 126. — Uydular Aracılığı ile Deniz Haberleşmesi Uluslararası Teşkilatı Sözleşmesi ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 297) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 127. — Uydular Aracılığı ile Telekomünikasyon Uluslararası Örgütüne (Intelsat) İlişkin Anlaşmada Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 298) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

128. — Adıyaman Milletvekili Ahmet Çelik ve 10 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/467) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 2.5.1997)

129. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 4 Arkadaşının, İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatanî Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/388) (S. Sayısı : 308) (Dağıtma tarihi : 9.5.1997)

130. — Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun Tasarısı ve Ankara Milletvekili M. Seyfi Oktay'ın Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/576, 2/137) (S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 12.5.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

131. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 16 Arkadaşının 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/149) (S. Sayısı : 305) (Dağıtma tarihi : 12.5.1997)

132. — Yurtdışında Bulunanların Sosyal Güvenlikleri Hakkında 20.3.1997 Tarih ve 4230 Sayılı Borçlanma Kanunu ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/592) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 13.5.1997)

133. — İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/437) (S. Sayısı : 302) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

134. — Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu ve 6 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/462) (S. Sayısı : 307) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

135. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/590) (S. Sayısı : 309) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

136. — Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse ve Zeki Ertugay ile Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/157) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

137. — Bitlis Milletvekilleri Zeki Ergezen ve Abdulhaluk Mutlu'nun; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/566) (S. Sayısı : 311) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

138. — İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın; Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/338) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

139. — Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklennesi Hakkında Kanun Tek-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

İlfi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/62) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 21.5.1997)

140. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın; İmrenler, İsmil ve Yeniceoba Adıyla Üç Yeni İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/288) (S. Sayısı : 317) (Dağıtma tarihi : 22.5.1997)

141. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname nin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/416, 1/431, 1/432, 1/481, 1/556, 1/577) (S. Sayısı : 319) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 142. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 143. — Dünya Turizm Teşkilatı Tüzüğünün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/321) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 144. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/358) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 145. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilatı Dokunulmazlıklar ve Bağışlıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/466) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 146. — Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO) Transit Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/559) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 147. — Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/595) (S. Sayısı : 325) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

148. — Sivas Milletvekili Mahmut Işık'ın; Suşehri Adıyla Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

149. — Bolu Milletvekili Avni Akyol'un; Bir İlçe ve Düzce İlinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/504) (S. Sayısı : 328) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

× 150. — Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşvihi ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/596) (S. Sayısı : 330) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

× 151. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/585) (S. Sayısı : 331) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

152. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul ve Hatay Milletvekili Nihat Matkap'ın, 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/225) (S. Sayısı : 333) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

153. — Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınması Önergesi (2/460) (S. Sayısı : 334) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

154. — Refah Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya, Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin'in Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/826) (S. Sayısı : 336) (Dağıtma tarihi : 11.6.1997)

155. — Ailenin Korunmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/597) (S. Sayısı : 335) (Dağıtma tarihi : 12.6.1997)

156. — Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Ek Maddeler Eklennesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/598) (S. Sayısı : 337) (Dağıtma tarihi : 12.6.1997)

157. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile 1111 Sayılı Askerlik Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/669) (S. Sayısı : 338) (Dağıtma tarihi : 17.6.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

158. — Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt ve 2 Arkadaşının, Kızılca-bölük Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/437) (S. Sayısı : 339) (Dağıtma tarihi : 23.6.1997)

159. — Konya Milletvekili Necati Çetinkaya'nın, Pasaport Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/708) (S. Sayısı : 277 ve 277'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 4.4.1997; 24.6.1997)

160. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/713) (S. Sayısı : 342) (Dağıtma tarihi : 24.6.1997)

161. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 25 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Konusunda Kanun Teklifi ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/567, 2/398) (S. Sayısı : 340) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

162. — Giresun Milletvekilleri Yavuz Köymen ve Rasim Zaimoğlu'nun, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/642) (S. Sayısı : 343) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

163. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ve Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 5680 Sayılı Basın Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/839) (S. Sayısı : 346) (Dağıtma tarihi : 30.6.1997)

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

